

VINERI • 17 SEPTEMBRIE 2004 • ANUL LIV NR. 38

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Otlăcanii își sărbătoresc povestitorul

„Lumea s-o schimbat și nici dragostea nu mai e cum o fost...”

Interes deosebit față de românii din Ungaria

CALENDAR ORTODOX

20 septembrie, luni – Sf. Mare Mc. Eustatie și soția sa Teopisti, cu cei doi fii lor, Agapie și Teopist.
21 septembrie, marți – Sf. Ap. Codrat; Sf. Prooroc Iona; (*Odovania Praznicului Înălțării Sfintei Cruci*).
22 septembrie, miercuri – Sf. Sfinții Mc. Foca, Isaac și Martin.
23 septembrie, joi – † Zămislirea Sfântului Prooroc Ioan Botezătorul; Cuv. Xantipa.
24 septembrie, vineri – † Sf. Mare Mc. Tecla; Cuv. Coprie.
25 septembrie, sâmbătă – Cuv. Eufrosina; Cuv. Pafnutie Egipteanul.
26 septembrie, duminică – † Adormirea Sf. Ap. și Evangelist Ioan. Duminica a XVIII-a după Rusalii.

Proverbul săptămânii

„La bătrânețe s-a călugărit motanul” – se zice despre acei care se lasă de rele la bătrânețe nemaiputând face altminteri.
(„Proverbele Românilor”, Iuliu A. Zanne, vol. I, Editura Scara, București, 2004)

AGENDĂ

20 septembrie

Ziua Bucureștiului (Prima mențiune documentară a orașului București datează din 20 septembrie 1459, de pe timpul lui Vlad Țepeș).
1866 – s-a născut la Hordou, jud. Bistrița-Năsăud, poetul *George Coșbuc*.

21 septembrie

1832 – s-a stins din viață *Walter Scott*, romancier și poet scoțian, cunoscut pentru romanele „Ivanhoe” și „Talisman”.
1847 – a avut loc inaugurarea primei lucrări moderne de alimentare cu apă a Bucureștiului, ale cărei pompe au fost acționate de o mașină cu aburi.
1866 – s-a născut scriitoarea *Elena Văcărescu*.

22 septembrie

1768 – s-a stins din viață episcopul *Ioan Inochentie Micu*.
1831 – s-a născut geologul și paleontologul *Grigore Cobălcescu*, membru al Academiei Române.
1938 – s-a născut, la Berința, jud. Maramureș, *Augustin Buzura*, scriitor, președintele fondator al Fundației Culturale Române (azi Institutul Cultural Român).

23 septembrie

1386 – a început domnia lui *Mircea cel Bătrân* în Țara Românească.
1846 – astronomul german *Johann Galle* a descoperit planeta *Neptun*.
1930 – s-a născut *Ray Charles*, cântăreț și pianist american.

24 septembrie

1724 – a avut loc sfințirea *Mănăstirii Văcărești*, ctitorie a lui *Nicolae Mavrocordat* – cel mai valoros ansamblu arhitectonic în stil brâncovenesc.
1973 – a murit *Pablo Neruda*, poet, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură pe anul 1971.

25 septembrie

1493 – *Cristofor Columb* a pornit din Cadiz, Spania, în cea de-a doua călătorie de descoperire a lumii noi.
1881 – s-a născut scriitorul *Panait Cerna*.
1913 – s-a născut *Maria Tănase*, celebră cântăreață de muzică populară.

26 septembrie

1849 – s-a născut *Ivan Pavlov*, fiziolog rus, laureat al Premiului Nobel, pe anul 1906, pentru studiul asupra comportamentului câinelui.
1945 – s-a stins din viață, la New York, compozitorul *Bartók Béla*.

Otlaca-Pustă

Mihai Purdi – 100 de ani

Fundația pentru Cultura Română din Ungaria, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, în colaborare cu Asociația Românilor și cu Autogovernarea Românească din Otlaca-Pustă organizează sâmbătă, 18 septembrie, o serbare în amintirea povestitorului român otlačan Mihai Purdi. Manifestarea va începe dimineața, la ora

10.00, cu un salut festiv al primarului satului, *Szabó Miklós*, după care va urma prezentarea unui film documentar despre Mihai Purdi. Viața și opera povestitorului va fi prezentată de *dr. Mihaela Bucin*, profesoară la Catedra de Română de la Universitatea din Seghedin. În cinstea zilei, aniversând 100 de ani de la nașterea

lui Mihai Purdi, elevii școlii generale din Otlaca-Pustă se vor prezenta cu un program cultural-folcloric. În amintirea centenarului nașterii povestitorului otlačan, de la ora 11.00, se va dezveli o placă memorială Mihai Purdi. Manifestarea se va desfășura la Casa de cultură din Otlaca-Pustă.

- va -

Budapesta

Multiculturalitate în zona Tisei

Joi, 16 septembrie, la Institutul Cultural Român de la Budapesta a avut loc vernisajul expoziției de fotografie intitulată „Multiculturalitate și identitate etnică în Bazinul Tisei Superioare”. Expoziția reprezintă o parte a cercetării pluridisciplinare de teren, desfășurate pe parcursul anilor 2000–2002, în arealul geografic vast și complex al Bazinului Tisei Superioare și cuprinde fotografii realizate în patru țări (România, Ungaria, Ucraina și Slovacia) de către specialiștii de la Muzeul Județean Satu-Mare, în colaborare cu Institutul de Istorie și Etnocultură al Șvabilor Dunăreni, Tübingen. Expoziția este deschisă publicului budapestan până la data de 12 octombrie 2004.

-e-

Vecherd

Serbare câmpenească

Tradiționala serbare câmpenească de toamnă, organizată la Vecherd, va avea loc pe data de 25 septembrie. Manifestarea cu tangente culturale românești va include vernisajul unei expoziții de fotografii, reprezentând Vecherdul de ieri și de azi. Pe scena montată în curtea primăriei vor evolua echipe de dansuri populare din Bichișciaba, Oradea și Aletea.

Bartók în interpretarea a doi muzicieni români

În perioada 24–29 septembrie, Institutul Cultural Român din Budapesta organizează o serie de recitaluri Bartók, susținute de violonistul *Șerban Lupu* și pianistul *Jan Hobson*, profesori asociați la Universitatea Illinois (SUA).

Programul manifestărilor cuprinde următoarele momente importante:

● 26 septembrie – Concert

omagial Bartók, la Sala de Mar-mură a Radioului Național din Budapesta, cu înregistrare integrală.

● 28 septembrie – Concert Bartók la Casa Memorială Bartók Béla și prezentarea în premieră europeană a CD-ului conținând integrala lucrărilor pentru vioară și pian ale lui Bartók Béla, în interpretarea lui Șerban Lupu (vioară) și Jan Hobson (pian), CD edi-

tat la prestigioasa casă de discuri „Zephyr” din SUA.

● 29 septembrie – Masterclass Șerban Lupu și Jan Hobson, la Academia de Muzică „Liszt Ferenc” din Budapesta; prezentarea CD-ului conținând integrala lucrărilor pentru vioară și pian ale lui Bartók Béla și discuție cu studenții de la secțiile vioară și pian.

APEL

pentru ocuparea unui post de referent cultural la UCRU

Prezidiul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria face apel în rândul tinerilor români pentru a se încadra în organizarea vieții culturale a românilor din Ungaria.

Candidații vor trebui să se integreze în organizarea programelor instituțiilor, fundațiilor Uniunii, să urmărească cu atenție posibilitățile de participare la diferite proiecte din țară sau din străinătate, care ar asigura sprijin pentru activitățile culturale ale Uniunii, să organizeze expoziții, manifestări, să atragă publicul la programele Uniunii, deci să devină un membru activ al vieții

publice și culturale a românilor din Ungaria.

Pot candida tineri până la vârsta de 30 de ani, cu pregătire superioară și cu cunoașterea perfectă a limbilor română și maghiară.

Salarizarea se va hotărî și postul va putea fi ocupat în urma unui interviu personal cu succes.

Candidații se pot prezenta la interviu personal până în data de **30 septembrie 2004**, la *dr. Ioan Ciotea*, președintele UCRU, la telefonul 06-30/9858-740 sau pe adresa de e-mail: csotye@mailbox.hu.

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaiă românească aparține autorilor. Foaiă românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Povestitorul Mihai Purdi din Otlaca-Pustă
(Fotografie din arhiva lui Alexandru Hoțopan)

Tiberiu Boca a fost ales vicepreședinte al Uniunii

Prezidiul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, la recenta ședință ținută la Giula, la 9 septembrie 2004, a ales vicepreședintele Uniunii în persoana lui **Tiberiu Boca**. Noua funcție a fost constituită prin modificarea Statutului Uniunii de către Adunarea Generală, la întrunirea din 22 mai 2004.

Delegatul Asociației Culturale a Românilor din Seghedin în organizația pe țară, Tiberiu Boca, îndeplinește această sarcină prin munca voluntară. Conform statutului în discuție, deținătorii de funcții ai Uniunii nu primesc onorariu pentru munca depusă în cadrul organizației civile.

La actuala ședință a Prezidiului Uniunii s-a mai decis ca să se asigure 100.000 de forinți pentru Echipa de păstrare a tradițiilor „Gheorghe Nistor” din Micherechi pentru o prezentare în Slovacia, precum sprijinirea cu 70.000 de forinți a excursiei Asociației Pentru Micherechi, planificată pentru luna octombrie la Cluj. Cu aceeași sumă, 70.000 de forinți,

Tiberiu Boca

sprijină Uniunea comemorarea din 18 septembrie, la Otlaca-Pustă, a amintirii povestitorului popular Mihai Purdi.

Prezidiul Uniunii, responsabil pentru buna gospodă-

rire a săptămânalului *Foaia românească* a prescris pentru conducerea Redacției revistei în discuție ca până la 30 septembrie 2004 să prezinte darea de seamă despre acele măsuri pe care le-a luat în vederea soluționării problemelor produse în urma scăderii substanțiale a subvenției de stat asigurate pentru apariția Foii românești în anul 2004.

Institutul Cultural Român (ICR) cu sediul la București organizează în luna octombrie, respectiv în luna noiembrie 2004, la Constanța și Sinaia, conferințe pe tema muzeografiei și a cercetării științifice în rândul comunităților românești din afara României. Prezidiul Uniunii a hotărât să răspundă afirmativ la invitațiile semnate de academicianul *Augustin Buzura*, președintele ICR, și să trimită delegați la aceste întruniri organizate pentru românii de pretutindeni.

-ștf-

Ultimele pregătiri la AȚRU

La începutul lunii octombrie se va da în folosință sediul noului Centru de Documentare și Informare a Românilor din Ungaria. Acesta a fost principalul subiect al ședinței Prezidiului Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria, care s-a întrunit la data de 11 septembrie.

„Lucrările exterioare și interioare efectuate la clădirea fostei cafenea Otthon se află într-o stare avansată. Astfel, pe data de 2 octombrie cu siguranță o să reușim să inaugurăm sediul Centrului de Documentare și Informare. Practic, numai partea din spate a clădirii urmează să fie vopsită. Trebuie să amenajăm biblioteca și sala de expoziții, pentru care dispunem și de panouri”, ne-a informat președintele AȚRU, *Traian Cresta*. La ședința din sâmbăta trecută, membrii Prezidiului AȚRU au dezbătut probleme legate de predarea noii instituții, care va fi un câștig atât pentru comunitatea noastră, cât și pentru orașul Giula, susține președintele reprezentanței naționale a românilor. Traian Cresta a reamintit că AȚRU a dispus de un fond de 28 de milioane de forinți, 23 de milioane fiind alocate de guvern, prin Oficiul pentru Minorități, iar 5 mi-

Traian Cresta

lioane fiind asigurate din surse proprii. „Aproape de finisarea lucrărilor ne-am dat seama că suma prevăzută nu va fi suficientă, astfel am căzut de acord ca s-o completăm cu 2,5 sau cu 3 milioane de forinți din bugetul Autogovernării pe Țară. Avem un contract în vigoare și cu Departamentul pentru Românii de Pretutindeni,

prin care și Guvernul României ne ajută cu 7.065 de euro, bani care vor fi cheltuiți pentru asigurarea logisticii Centrului. Din acestea s-au virat deja 30 la sută, iar restul va ajunge la noi în timp util”, ne-a informat Traian Cresta despre starea actuală a lucrărilor și cheltuielilor. În sala de expoziții, conform planurilor actuale, vor fi expuse vestigii bisericești din arhiva Episcopiei Ortodoxe Române din Giula.

Conform informațiilor provenite de la președintele AȚRU, conducătorii reprezentanțelor de minoritate se vor întâlni pentru o consultare cu președintele Televiziunii Maghiare pe data de 28 septembrie. În această ordine de idei, unii din Prezidiu și-au manifestat indignarea în legătură cu faptul că „Ecranul nostru” nu s-a deplasat la deschiderea anului școlar la nici o școală generală din județul Bihor. Potrivit lui Traian Cresta, la următoarea ședință a Prezidiului AȚRU se planifică și invitarea conducătorilor departamentului responsabil pentru producerea emisiunilor în limbile de minoritate.

Șt. Crâsta

Otlăcanii își sărbătoresc povestitorul

Sătulețul Otlaca-Pustă se va îmbrăca la acest sfârșit de săptămână în straie sărbătorești. Localnicii și fii satului, care trăiesc în alte părți ale țării, sunt invitați să sărbătorească centenarul nașterii povestitorului Mihai Purdi, care începând din anul 1978, anul morții sale, le povestește doar îngerilor. Conducerea satului, împreună cu diferite organizații românești, vor dezveli, sâmbătă, 18 septembrie, o placă memorială în amintirea lui Mihai Purdi, pe peretele Casei de cultură din Otlaca-Pustă. Cu rândurile de mai jos, culese de jurnalistul și cercetătorul *Alexandru Hoțopan*, dorim să evocăm amintirea povestitorului otlăcan, un „Ion Creangă al nostru”, cum l-a numit într-o recenzie profesorul *Gheorghe Petrușan*.

Cine a fost Mihai Purdi?

(Autobiografia povestitorului otlăcan, înregistrată la magnetofon în 1978, de *Alexandru Hoțopan*)

M-am născut la Otlaca-Pustă în anu 1904, am avut șasă frați, dintră care doi trăiesc și astăzi. Tata nost s-o trasă dă la Otlaca, care p-acile vremuri să ține dă Grăniceri. Tata lui, adecă moșu mneu, să nume Grăvilă Purdi. Dă la iel am învățat poveștile. Moșu o fost on fel dă cios până ce nu ș-o căpătat o reumă, n-o putut să umble, mai apoi o și uorbit. Noi îl ducem, îl aducem și la biserică, că o cântat la biserică.

Iel iera la noi. După 4-6 ani nu s-o nici sculat. Iel șide aici, așe, ave o caihă. Din ce am început să înțălejem, iel ne spune povești. Tătă zăua șide, nu lucra, ave vreme să ne povestească.

Tata mneu o fost plugar, așe „ezermeșter”, făce dă tăte. La școală, ca prunc, am umblat la Pustă. O fost on dascăl bătrân, la iel am umblat, când iera vreme bună. Am mai umblat on an-doi, apoi am mărs slugă.

Am șasă clasă. Aște le-am făcut când am fo' cior și însurat, în 1927, 28, 29 și 30. Înainte n-am avut nici o clasă, numa ne-o-nvățat să scriem și să citim.

Dân 1916 am fost slugă până am ajuns la 20 dă ani. Am fost la Medgyesbodzás, Alete, Iula – la Eperjes – până aproape în 1924.

M-am însurat în 1928 cu Ana Dobrițan, și ie dân Otlaca. Tăt în acela an s-o născut Ana, apoi în 1932 Florica și în 1935 Lucreție.

După căsătorie am lucrat în sat și la Iula. La mașină ieram în sat, la secerea am fost p-acolo. Iarna p-acas', mai șusterem, tomnem pă topance. Iera o viață acra. La lampă cu petrol ne chinuierem.

Cătană n-am fost. Aciie care s-or născut în anu aista mult or scăpat.

Înainte dă eliberare, pământ n-am avut, numa pă arândă am mai luat câte-on hold. O fost și așe că merem cu ziua. Am fost la Alete. O fost și așe că merem și nu căpătam dă lucru. P-o zî primem on pengheu, unu și zece.

După eliberare am căpătat șasă iugăre dă pământ. Până în '60 am lucrat pământ, în 1960 ne-am băgat în colectivă. Din '70 is pensionar.

Tăte poveștile le-am învățat dă la moșu mneu, numa Hutupă Tentiște u-am auzit dă la Todor Pilan, on bătrân dă vrăsta moșului.

Io nu pre am avut vreme să povestesc. Câte-odată pă la sapă, când mai avem timp, povestem. Mai ales fetelor le povestem câte-odată.

Deciziile consilierilor din Micherechi

Consiliul local al comunei Micherechi s-a întrunit în ședință ordinară la data de 30 august. Cei opt consilieri prezenți la reuniune au hotărât să nu prelungească angajarea directoarei Căminului Cultural, contractul acesteia expirând la sfârșitul lunii trecute. Ana Cioca Czesznak putea să ocupe postul de director și pe mai departe doar cu acordul ministrului culturii, însă nici unul dintre edili n-au susținut această variantă, deoarece în ultima perioadă conducătoarea instituției n-a mai fost susținută de membrii echipei de dansuri po-

pulare. Consilierii au hotărât ca pentru următoarele câteva luni să o numească în funcția de director al Căminului Cultural pe profesoara Maria Boca Cozma, care va ocupa postul până la scoaterea la concurs a funcției de director.

În cadrul aceleiași ședințe s-a ales pe o perioadă de cinci ani și noua conducătoare a grădiniței locale, postul fiind ocupat de Florica Ruja, care în mod provizoriu a condus și până acum instituția la care s-au efectuat îmbunătățiri serioase. Contracandidata acesteia nu a avut pregătirea de specia-

litate și nici nu s-a prezentat personal la Primăria din Micherechi, ne-a informat primarul Teodor Martin.

Consilierii au decis și achiziționarea unui mini-bus de nouă persoane, cu care se vor transporta gratuit, în caz de nevoie, vârstnicii satului pentru diferite tratamente medicale, dar de care vor beneficia și școlarii. „Este un lucru îmbucurător că Echipa de Păstrare a Tradițiilor »Gheorghe Nistor« are tot mai multe invitații și chiar acum, la 13 septembrie s-au reîntors de la un festival de trei zile, organizat în Slovacia”, a adăugat primarul Martin. Șt. C.

Sfera civilă în creștere

În primăvara acestui an, o treime dintre contribuabili au oferit 1% din impozitul lor personal pentru vreo organizație civilă sau fundație din țară. Despre aceste cifre a informat recent Oficiul de control al impozitelor (APEH) în cadrul unei conferințe de presă.

La APEH au fost depuse, legat de impozitul pe anul 2003, în total 1,4 milioane de oferte pentru 23.130 de organizații civile. Conform acestor cifre, în timp de un an a crescut cu 5,9% numărul organizațiilor preferate de persoanele care își oferă 1% din impozit pentru scopuri civile. În anul 2004 au fost

oferiți 7 miliarde de forinți pentru asociațiile obștești. Cu doi ani în urmă oferta în discuție era de 5 miliarde de forinți. Conform reglementărilor juridice, în anul 2005 bugetul de stat va pune la dispoziția Fondului Național Civil (NCA) suma identică cu oferta contribuabililor – 7 miliarde de forinți – cu scopul sprijinirii suplimentare a organizațiilor civile.

Dintre organizațiile românești, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria (UCRU) a informat Redacția Foii românești despre suma pe care a obținut-o în 2004 din partea acelor persoane care au oferit 1% din

impozitul personal pentru UCRU. Astfel, Uniunea a primit 166.000 de forinți pe această cale. Cu doi ani în urmă, suma provenită de la APEH a fost de 125.000 de forinți, iar acum un an s-au adunat 136.000 de forinți, înregistrându-se astfel o creștere mult peste media pe țară. Uniunea culturală a cheltuit banii primiți în anii precedenți pentru înscrierea tinerilor români din Ungaria la cursuri de limbă și cultură în România.

Informații suplimentare despre ofertele de 1% din impozitul personal al contribuabililor aflați la adresa www.apeh.hu. -frățean-

Noi numere de telefon la Oficiul pentru Minorități

Oficiul pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria (OMNEU) a deschis recent noi linii de telefoane cu scopul îmbunătățirii contactului cu publicul. Instituția guvernamentală cu sediul la Budapesta, în sectorul VIII, strada Baross nr. 22–26, poate fi contactată prin următoarele numere de telefon:

- (1) 266-6343
- (1) 266-6342
- (1) 266-6238
- (1) 266-6253

La aceste telefoane centrale pot fi sunați direct colaboratorii OMNEU prin formarea următoarelor numere de interior: Heizer Antal, președinte – 124, Popovics György, vicepreședinte – 122, sau Ștefan Frățean, director, relații cu românii – 107.

Numerele de fax al Oficiului sunt: (1) 266-1225 și (1) 266-4418

Contact e-mail: nekh.titkarsag@mail.datanet.hu. Adresa poștală a OMNEU este: 1388 Budapesta, Pf. 73.

-fr-

Presa pe tapet

Comisia de informatică și mass-media a Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria își va ține prima ședință din sesiunea de toamnă pe data de 20 septembrie. În cadrul acesteia se vor dezbate posibilitățile de colaborare dintre Redacția Românească a Radiodifuziunii Maghiare și Centrul de Documentare și Informare al Românilor din Ungaria, în vederea valorificării materialelor sonore din arhiva redacției radiofonice. Comisia se va ocupa și de problema presei scrise românești, la ședință fiind invitați și șefii revistelor Foia românească și Cronica.

Șt. C.

Sprijin financiar pentru relațiile internaționale

Relativ puține organizații românești au apelat la diferite concursuri ale Fondului Național Civil (NCA), constituit în acest an, cu scopul finanțării activităților sferei civile din țară. Singura asociație românească ce a înaintat concurs la Colegiul NCA pentru sprijinirea activităților relațiilor internaționale a fost Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria. Astfel, Uniunea a

obținut 1,25 de milioane de forinți pentru finanțarea întăririi colaborării dintre UCRU și Federația Europeană a Grupurilor Etnice (FUEN), pentru organizarea diferitelor programe culturale cu scopul prezentării valorilor culturale românești din Ungaria. La adresa www.nca.hu găsiți informații suplimentare legate de subiect.

-fr-

Modernizarea căii ferate la Leucușhaz

Ca urmare a unor lucrări de modernizare pe tronsonul de cale ferată Bichișciaba-Leucușhaz, în perioada 1 septembrie – 28 octombrie 2004, în mersul trenurilor de rang internațional intervin unele modificări.

Cursele afectate sunt Transbalkan, Dacia și Ister, care circulă pe rute ocolitoare prin stația de frontieră Kőtegyán, după un orar

modificat. Vagoanele Ister EN Euro Night pleacă din gara Keleti din Budapesta la ora 16.10, în loc de ora 18.10. Trenurile care circulă pe rute ocolitoare nu ating stațiile Curtici și Leucușhaz. Lucrările se efectuează noaptea, între orele 20.00 și 6.00 dimineața. Vor fi afectate și curse interne, în locul cărora vor circula autocare. I. K.

Expoziție Ștefan cel Mare la Vatican

Președintele României Ion Iliescu urmează să fie primit la sfârșitul acestei luni în audiență la Vatican de către Papa Ioan Paul al II-lea. Potrivit unor surse neoficiale de la Vatican, întrevederea dintre Ion Iliescu și Suveranul Pontif va avea loc la data de 30 septembrie. Evenimentul va fi precedat de inaugurarea expoziției

„Ștefan cel Mare – punte între Orient și Occident”, care se va desfășura la Muzeul Vatican în perioada 30 septembrie – 31 octombrie. Expoziția va fi prezentată la Sala de conferințe a Muzeului de la Vatican în data de 28 septembrie, iar pe 30 septembrie va avea loc inaugurarea expoziției, în Salo-nul Sixtin.

Foaia românească
pe Internet:
www.foaia.hu

Principalele prevederi ale Legii de sprijinire a românilor de pretutindeni

În numărul trecut al Foii românești am publicat un interviu cu secretarul de stat **Titus Corlățean**, șeful Departamentului pentru Românii de Pretutindeni din cadrul Guvernului României, despre noua lege de sprijinire a românilor de pretutindeni și despre strădaniile oficialităților de la București pentru a ajuta comunitățile de români din întreaga lume. Legat de aceste informații, publicăm mai jos principalele prevederi ale Legii pentru românii de pretutindeni.

Pentru a beneficia de prevederile legii, românii de pretutindeni trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

□ declară, pe baza voinței liber exprimate, în condițiile prevăzute de Convenția-cadru privind protecția minorităților naționale, că își asumă identitatea culturală română, indiferent de denumirea folosită în statul de cetățenie/reședință pentru desemnarea minorității respective;

□ posedă cunoștințe de limbă română corespunzătoare;

□ deține calitatea de membru al unei organizații reprezentative a românilor de pretutindeni, dacă există.

Declarația de asumare a identității culturale române, respectiv atestarea cunoștințelor de limbă, se realizează la sediul misiunii diplomatice sau oficiului consular al României din statul de cetățenie/reședință.

Românii de pretutindeni au următoarele drepturi:

□ dreptul de a beneficia de acces gratuit în România în instituțiile publice de cultură, monumente istorice, sit-uri de patrimoniu

□ dreptul de a studia în România și de a beneficia de facilitățile aferente la toate nivelurile și formele de învățământ

□ dreptul de a solicita și obține, prin concurs, burse de studiu și facilitățile aferente în România, la toate nivelurile și formele de învățământ, în vederea aprofundării cunoștințelor de limbă română și pentru afirmarea identității culturale române

□ dreptul de a participa la stagii de perfecționare în România și de a beneficia de facilitățile aferente pentru cadrele didactice

□ dreptul de a solicita și obține sprijinul autorităților române pentru a beneficia de manuale, cărți de specialitate, beletristică, publicații și alte materiale editate sau pe suport electronic în limba română

□ dreptul de a solicita și obține sprijinul statului român pentru construcția sau renovarea de instituții educaționale cu predarea în limba română în statul de cetățenie/reședință

□ dreptul de a solicita și obține sprijinul statului român pentru susținerea manifestărilor culturale, artistice și religioase ale românilor de pretutindeni, a învățământului în limba română, precum și pentru funcționarea organizațiilor culturale ale românilor de pretutindeni și pentru alte activități legate de obiceiurile și tradițiile acestora

□ dreptul de a participa la Congresul Românilor de Pretutindeni

□ dreptul de a obține vize gratuite pentru participarea la activități având ca scop menținerea și afirmarea identității culturale, etnice, lingvistice și religioase, organizate în România

□ dreptul de a solicita și obține sprijin pentru editarea de publicații și realizarea de producții audio-vizuale în limba română, precum și pentru crearea de mass-media proprii

□ alte drepturi prevăzute în acorduri internaționale și programe de colaborare.

De o parte din aceste drepturi poate beneficia, la cerere, fără discriminare, orice persoană care studiază/predă în limba română în străinătate, indiferent de originea etnică.

Interes deosebit față de românii din Ungaria

Convorbire cu istoricul clujean **Lucian Nastasă**

— *Stimate domnule Lucian Nastasă, vă rog să vă prezentați cititorilor săptămânalului nostru.*

— Lucrez la Institutul de Istorie din Cluj-Napoca, sunt cercetător principal I și de mai bine de un deceniu și jumătate mă ocup de tot ce se cheamă istoria maghiarilor din Transilvania ca obiect principal de studiu, dar, în același timp, sunt suficient de atent și cu ceea ce se întâmplă cu comunitatea românească din Ungaria. Deja de mai multă vreme toate aceste preocupări s-au concretizat în mai multe volume de cărți. Am editat în 1998, sub egida Academiei, un volum care chiar se numește „*Relații romano-maghiare*”. În anul 2000 am scos cartea „*Relații inter-etnice în România post comunistă*”, o anchetă sociologică făcută, în special, pe zona secuiască. Această lucrare a fost elaborată la comanda Congresului Statelor Unite ale Americii. Lucrarea a apărut în limba română și în limba engleză. De fapt, este o mare anchetă socio-istorică pentru secuime, s-au stabilit niște variabile întreabări, s-au stabilit stereotipuri vizavi de imaginea românilor și a maghiarilor unul față de celălalt.

— *Domnule Nastasă, știu că aveți un interes deosebit față de comunitatea românească din Ungaria...*

— Întâmplător cunosc o parte din românii din Ungaria care au fost implicați într-un fel sau altul în tendin-

ța de a constitui o autogovernare la Budapesta. Pe de altă parte, sunt atent la ceea ce se întâmplă prin intermediul emisiunilor românești *Ecranul nostru*. N-aș vrea să fiu sarcastic dar, într-un fel, ceea ce se întâmplă în România în viața politică, adică toate aceste neînțelegeri și dezbinări nu știu dacă au substrat politic, mai degrabă sunt orgolii de păstrare a unor funcții. Am rămas neplăcut impresionat față de ceea ce s-a întâmplat la ultimele alegeri minoritare și faptul că câteva persoane care au titluri universitare și un capital simbolic nu au putut să renunțe la orgolii și nu au găsit modalități optime pentru a găsi o soluție de compromis.

— *Cunoașteți publicațiile românilor din Ungaria?*

— În mod deosebit am acces la publicația *Foaia românească*. Îmi place foarte mult pentru că este o revistă chiar dacă are format de ziar și presupun că revista spune mult mai multe lucruri, găsesc foarte multe informații din România, găsesc foarte multe informații despre românii din Ungaria care mie îmi folosesc, îmi plac paginile cu teme religioase, am observat că se acordă spațiu în egală măsură și pentru bisericile neo-protestante.

— *Mulți intelectuali veniți din România ne întreabă care este situația românilor din Ungaria. Noi le explicăm cum suntem, în ce situație suntem, dacă primim ajutor din partea*

țării-mame. Aș dori să vă întreb și pe dumneavoastră ce sfaturi ne-ați da nouă, românilor din Ungaria?

— În primul rând trebuie să vă comportați ca niște cetățeni loiali ai Ungariei, să intrați fără discuție în tot ceea ce se cheamă mecanismul economico-instituțional, pe de altă parte România ar trebui să facă ceva mai mult pentru dumneavoastră pentru că în România s-au creat instituții pentru românii din afara granițelor care posedă bugete și proiecte speciale pentru a menține trează conștiința etnică și culturală a românilor de pretutindeni, or, cred că, din punctul acesta de vedere, lucrurile ar trebui să se simplifice, să existe bani pentru cultura românilor din afară. În al doilea rând, cei care fac evaluări al eventualelor solicitanți de bani pe diferite proiecte, spre exemplu o carte, reviste, etc., să evalueze corect valoarea pentru ceea ce plătesc. Eu am avut în mână câteva cărți finanțate din România, dar care aveau o valoare mediocră, ori, mă întâlnesc aici în Ungaria cu o mulțime de români deosebiți care încearcă să obțină bani pentru publicarea unor cărți valoroase, dar care sunt permanent refuzați.

— *Stimate domnule Lucian Nastasă, vă mulțumesc pentru amabilitatea și pentru interesul pe care îl aveți pentru comunitatea românească din Ungaria.*

Mihai Felician Cozma,
Budapesta

Fotodocumentar

Casa regretatului povestitor **Mihai Purdi**
din Otlaca-Pustă

Invitație

Botez la Biserica Penticostală „Betel”

Biserica Penticostală „Betel” din Micherechi are bucuria să dea loc unui botez nou testamental, în data de 19 septembrie, cu începere de la ora 11.00. La această sărbătoare deosebită își vor mărturisi credința în apa botezului trei persoane, *Simona Forogău, Adriana Forogău și Anica Bara Varga*, care vor fi primii botezați în noul bazin de botez al bisericii. Actul de botez va fi oficiat de pastorul bisericii, fratele *Adrian Onofrei* din Statele Unite.

La serviciul special vor participa și pastorul *David Mărgăian* din Agrișul Mare, un grup de închinare și alți oaspeți din Oradea.

Începerea serviciului divin fiind fixat pe ora 11.00, Biserica „Betel” așteaptă cu mult drag să participe și să se bucure împreună cu ei și credincioșii celorlalte confesiuni din Micherechi și orice suflet dornic după părtășia frățească și mesajul Sfânt al Evangheliei.

Sărbătoare dublă la Biserica Penticostală nr. 1 din Micherechi

În ziua de duminică, 3 octombrie, la Biserica Penticostală nr. 1 din Micherechi se vor desfășura două sărbători speciale: un botez nou testamental și ziua de mulțumire a bisericii. În cadrul botezului vor încheia legământ cu Dumnezeu în apa botezului patru persoane: *Csilla Kiss, Anita Tarkó, Petru Botto și Gheorghe Roșu*, care vor fi botezați de pastorul Bisericii *Durkó Albert*.

Tot în această zi se va da loc și pentru exprimarea recunoașterii față de Dumnezeu pentru toate binecuvântările și încercările prin care El a condus frații penticostali în cursul întregului an.

Serviciile speciale de dublă importanță vor începe la ora 9.00, și după-masă la ora 17.00, la care biserica vă invită cu drag împreună cu familiile dumneavoastră.

Închinarea și predarea

Închinarea și predarea par, adesea, că se confundă. Uneori, lucrătorii cu tineretul au necazuri în concentrarea atenției asupra uneia sau alteia. Diagrama care urmează prezintă o comparație între cele două experiențe.

Experiența închinării

MUZICA

Chemată să se concentreze asupra Domnului
Cântări focalizate înspre Dumnezeu și cântate în cinstea Lui: laudă, închinare, adorare, mulțumire, slăvirea lui Dumnezeu
Concepute în jurul unei teme familiare
Poate fi interpretată în grup, solo, duet, trio, cor sau alte forme excelente care să se potrivească
Apreciată de cântăreți

RUGĂCIUNEA

Închinarea este exprimată pe „verticală”, centrându-se asupra laudei și vredniciei lui Dumnezeu
Rugăciuni de închinare: adorare, laudă vrednicia lui Dumnezeu, mărturisirea păcatelor, primirea iertării

MESAJ, CUVÂNT „PREDICĂ”/LECTIE

Concentrare activă asupra lui Dumnezeu
Scopul: exprimarea sentimentelor față de Dumnezeu și mai buna cunoaștere a vredniciei lui Dumnezeu
Țel: răspuns afectiv, transformare prin contemplarea activă asupra lui Dumnezeu
Nici o discuție, întrebare sau împărtășirea unor gânduri

Experiența predării

Cântări mai puțin sobre
Cântări despre Dumnezeu, despre ce simțim cu privire la viața creștină
Învățarea de cântări noi sau despre cântări
Pentru edificare
Cântatul în grup

Înțeleasă de către cântăreți

Accent pe dimensiunea „orizontală”
Rugăciuni de genul „Ajută-ne, Doamne”
Rugăciuni de mijlocire / de cerere

Concentrare asupra elevilor
Scopul: obținerea de informații noi pentru transformare

Țel: răspuns activ, aplicare, transformare prin cunoaștere
Permite discuții, întrebări și împărtășirea de idei

Amintiri cu sfinți culese de Daniel Brânzei

Oameni care au fost, influențe care vor rămâne...

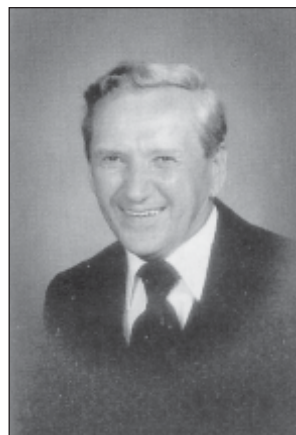
„Aduceți-vă aminte de mai marii voștri, care v-au vestit Cuvântul lui Dumnezeu; uitați-vă cu băgare de seamă la sfârșitul felului lor de viață, și urmați-le credința!” Evrei 13:7

Petru Popovici

A fost nevoie de un om ca Petru Popovici ca să pună în cuvinte potrivite o ieșire dintr-un impas mult frecvent în bisericile noastre. Sâmbătă, 3 octombrie 1998, la o ședință furtunoasă ținută în Biserica din Atlanta, se vorbea despre „ruperea” adunării. Această biserică, scutită de abuzurile climaterice din Chicago sau Florida, cunoscuse în ultimii ani cea mai rapidă creștere numerică din bisericile Asociației. Numărul lucrătorilor era și el mare pentru lucrarea dintr-o singură adunare.

Când disputa a ajuns la cote incandescente, fratele Pitt a rostit în cuvinte o soluție duhovnicească nesperată: „Fraților, nu trebuie să ne despărțim, ci să ne împărțim. Atlanta e mare și românii sunt răspândiți peste tot. Să mai deschidem o misiune în partea de sud și o alta în partea de nord a regiunii.”

Iată niște cuvinte surprinzătoare și sublimă prin simplitatea lor: „să ne împărțim, fără să ne despărțim.” A te

despărți are întotdeauna o conotație negativă, implicând dușmănie și adversitate. A împărți un grup din motive strategice sau chiar și pentru liniștea fiecăruia exprimă o stare de maturitate duhovnicească în care nu se rup toate legăturile și nu se prăbușesc punțile lucrării împreună. Doamne, ce simplu este când cuvintele pot face lumină! Și, Doamne, mulțumim pentru fratele Pitt!

Colțul copiilor

Domnul Isus a spus ... la toți copiii

Tronul de lumină

Domnul Isus este Lumina lumii, iar tronul Lui este scaldat în lumină. Lumina Domnului Isus este de șapte culori, radiind în jurul Lui ca un curcubeu. În jurul tronului lui Dumnezeu, pe care stă și Domnul Isus strălucește un arc de culoare verde. Orașul în care este tronul de lumină al Domnului Isus este nespul de frumos, cu străzi de aur, cu pereți din pietre prețioase și cu porți din perle.

Și cine va locui în orașul acela? Cine va sta pe tronul de lumină cu Domnul Isus? Cei care se dăruiesc astăzi cu spirit, suflet și trup Domnului Isus, și care trăiesc sută la sută pentru El. Nu vrei și tu să fii unul din aceștia?

Sus, mai sus de stele

Sus, mai sus de stele,
În al treilea cer,
Acolo-i Paradisul
Ce îl aștept cu dor;
Acolo-i tronul sfânt de lumină.
Glorie-I cântă!

Lumini colorate:
Roșu, bleu, mov, verde,
Galben, roz, purpuriu
Formează un curcubeu;
Tronul Lui scaldat e-n lumină
Și glorie sfântă.

Străzile sunt din aur,
Palatele la fel;
Ziduri din diamante,
Porțile-s rubine;
Acolo-i tronul lui Dumnezeu
Unde mă-nchin eu.

Inima-mi dorește
Acolo a fi;
Ajută-mă, Doamne,
Și eu a birui,
Să-Ți văd tronul plin de lumină
Și să-Ți cânt slavă.

Lăsați copiii să vină la Mine...!

Peste o sută de copii de la grădiniță și elevi de la școala generală din Micherechi, au fost chemați și la începutul acestui an școlar la Sfânta Biserică, în ziua de 8 septembrie, la sărbătoarea Nașterii Maicii Domnului.

Ca și în anii trecuți, copiii și școlarii din familiile de credincioși ortodocși din comunitatea noastră, la începutul anului școlar au venit împreună cu dascălii lor la biserică și au fost împărtașiți cu Sfântul Trup și Sânge al Domnului și Mântuitorului Iisus Hristos, făcându-se pentru ei rugăciuni speciale, ca Bunul Dumnezeu să le dăruiască sănătate, să caute cu milostivire asupra lor, să le trimită în inimi, în minte și în grai, duhul înțelepciunii, al științei, al evlaviei și al fricii

Sale; să-i lumineze cu lumina cunoștinței Sale, ca să sporească ei cu înțelepciunea și cu vârsta spre slava lui Dumnezeu, ca prin înțelepciune, viață bună și dreaptă credință să fie ei bucurie și mângâiere părinților lor și întărire Bisericii noastre ortodoxe.

Marele scriitor Victor Hugo a scris o admirabilă poezie în forma unei rugăciuni, în care sublinia rolul deosebit pe care-l au copiii în viața fiecărei familii: „Doamne, nu mă lăsa nici pe mine, nici pe cei care-i iubesc – părinți, frați, prieteni – scutește-i, Doamne, și pe cei ce mă urăsc, să vadă vară fără frunze, cuibul fără pușori, stupul fără albine, și casa fără copilași.” Ei sunt primăvara vieții și viitorul neamului nostru.

Ioan Bun, preot

Cinstirea Sfintei Cruci

Idealurile mari, sentimentele adânci, adevărurile veșnice se exprimă nu numai prin cuvinte – adeseori neputincioase de a le tălmăci – ci și prin semne văzute, în care se întrupează, se arată și simbolizează pretutindeni astfel de adâncuri ale vieții.

Sunt religii care au luat ca simbol corpuri cerești, soarele, luna, stelele, animale sau tot felul de plante și obiecte din natură.

Creștinismul a luat de la început ca semn și simbol prin care se înfățișează sensul adânc al învățurii sale și al împăcării omului cu Dumnezeu, *Crucea*.

Crucea este semnul pe care s-a răstignit de bunăvoie Fiul lui Dumnezeu.

Din ziua în care Domnul nostru Iisus Hristos a primit jertfa pe cruce, acest semn a devenit *altarul* împăcării neamului omenesc cu Dumnezeu, semnul cel mai de preț și mai cinstit de către creștini.

Praznicul Înălțării Sfintei Cruci, sărbătorit în fiecare an la 14 septembrie, ne dă prilej să arătăm ce însemnează Sfânta Cruce pentru creștini și de ce ne învață Biserica să o cinstim.

Acest lucru este de trebuință în zilele noastre, pentru că sunt mulți creștini care nu înțeleg însemnătatea ei, sunt și de aceia care nu o cinstesc și o despart de Hristos, precum sunt și creștini care prin purtarea lor sunt ca niște „vrăjmași” ai crucii.

Lăsând la o parte multele înțelesuri ale cuvântului cruce, fie că vorbim de suferința lui Hristos, fie că vorbim de suferință în general – noi ne vom opri numai la temeiurile din Scriptură și din Sfânta Tradiție care ne vorbesc despre cinstirea semnelui sfintei cruci.

Privind la diversitatea părerilor despre cruce din vremea sa, Sfântul Apostol Pavel scrie corintenilor: „Într-adevăr, cuvântul crucii pentru cei ce pier este nebulie; pentru noi însă cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu” (I. Cor. I, 18).

Oricum am vrea să înțelegem „cuvântul crucii” din acest text paulin – fie în înțelesul de suferință a lui Hristos, fie ca semn al jertfei sale – el este pentru cei ce cred „puterea lui Dumnezeu”.

Nimeni nu poate despărți pe Hristos de cruce, nici pe aceasta de Hristos. Adorarea lui Hristos aduce cu sine cinstirea sau venerarea Sfintei Cruci.

Semnul Sfintei Cruci a fost înainte de Hristos semn de ocară, de osândă și blestem pentru răufăcători dar, prin jertfa lui Hristos pe cruce, ea a devenit semn de binecuvântare, de dragoste dumnezeiască, de împăcare cu Dumnezeu, este „puterea lui Dumnezeu”, cum spune Sfântul Apostol Pavel.

Sfânta Scriptură nu cunoaște pe Hristos fără jertfa de pe cruce. Sfinții Apostoli, propovăduind lumii pe Mântuitorul, nu s-au rușinat o clipă să pună în centrul propovăduirii lor pe Hristos cel răstignit. (...)

Crucea stă la începutul oricărei mărturisiri creștine. Cu ea se înseamnă credinciosul când se roagă, când

pornește la drum. Pe ea o așează la răspântii de drum, la căpătâiul celor adormiți, pe case sau pe turnul bisericilor. Pretutindeni unde ne desfășurăm activitatea, crucea este semnul prin excelență al legăturii noastre cu Dumnezeu, prin Iisus Hristos.

Așa ne învață Sfânta Scriptură că Hristos a primit moartea pe cruce: „ca să împace într-un singur trup prin cruce, omorând prin ea vrăjmășia” (Efeseni II, 16).

Așa a voit Dumnezeu ca Sfânta Cruce, pe care a fost răstignit Domnul nostru Iisus Hristos să nu rămână ascunsă în sânul pământului, ci prin grija și dragostea de cele sfinte a împărătesei Elena, mama Sfântului Constantin cel Mare, să fie aflată și așezată la loc de cinste, pentru toți credincioșii.

Astăzi prăznuim înălțarea Sfintei Cruci, în amintirea zilei aceleia în care patriarhul Macarie al Ierusalimului a ridicat în văzul tuturor Sfânta Cruce și așezat-o spre cinstire în biserica învierii din Ierusalim. (...)

Crucea este, mai presus de toate, jertfelnicul lui Iisus Hristos, altarul pe care s-a adus El ca jertfă.

Crucea este unealta prin care am dobândit mântuirea (I. Petru II, 24), e arma prin care se înlătură vrăjmășia (Colos I, 20), este pechea lui Dumnezeu pe frunțile celor ce scapă de vătămare în ziua de apoi (Apocalipsa IX, 4).

Chiar de vom fugi de cruce, sau de vom nesocoti-o, ne vom întâlni cu ea în ziua cea de apoi, când se va arăta pe cer „semnul Fiului Omului” (Matei XXIV, 30) despre care Sfinții Părinți spun că este semnul crucii.

„Crucea este, precum spune Sfântul Ioan Gură-de-Aur, voința Tatălui, cinstea Fiului și bucuria Duhului Sfânt”. De altfel, ori de câte ori ne însemnăm cu Sfânta Cruce tot de atâtea ori mărturisim credința noastră în Sfânta Treime. (...)

Pentru aceea ne închinăm ei, zicând: „Crucii Tale ne închinăm Hristoase și Sfântă învierea Ta, o cinstim și o mărim”.

(Fragmente dintr-o predică a PS Vasile Coman, episcop al Oradiei)

O-Zone recucerește Europa

O-Zone continuă promovarea agresivă a albumului „DiscO-Zone” (2003) în Europa. Cei trei băieți moldoveni au intrat deja în topurile din Danemarca, Norvegia și Franța cu un al doilea hit, „Despre tine”. Single-ul, lansat în România acum mai bine de un an, se bucură de simpatia europenilor, dacă este să ne ghidăm după locurile fruntașe pe care le ocupă în clasamentele muzicale. În acest moment, O-Zone se situează, cu „Dragostea din tei” și „Despre tine”, în primele 10 cele mai ascultate piese în țările menționate. Următorul pas de promovare a albumului „DiscO-Zone” este un nou turneu european, care include Franța, Germania, Spania, Rusia și Belgia.

SCRIE „DESPRE TINE”!

Dragi tineri,

am aflat că pentru majoritatea dintre voi formația preferată de muzică ușoară este O-Zone. După cum ați putut afla și din revista noastră, băieții de la O-Zone cuceresc noi și noi succese în țările occidentale. De pe acum sunt în topuri și alte melodii, nu doar „Dragostea din tei”.

Primii trei care ne vor trimite până la data de 25 septembrie textul melodiei „Despre tine”, vor câștiga de la noi câte un set de rechizite școlare în valoare de 2.000 de forinți. Textele le puteți trimite pe cale poștală (Redacția Foiaia românească, 5700 Giula, str. Doja nr. 8.) sau pe e-mail: foaia@axelero.hu.

LIMBA NOASTRĂ

Știți să scrieți corect românește?

Exerciții și soluții gramaticale

ALTFEL (adv.) — altminteri, înalt chip, în alt mod, în altă manieră.
(un), (o), ALTFEL DE (loc. adj.) — diferit, deosebit
ALT FEL (DE) (adj. pron. + s) — alt soi, alt tip

I. Completați spațiile libere cu formele de mai sus, motivând alegerea făcută.

- Unii copii cântau într-un fel, iar alții în
- Să te ascunzi și să te adăpostești la umbra ei, căci soarele te va arde cu razele lui de foc.
- Acesta este de mâncare.
- Unii elevi învață într-un fel, alții în, mai bine, mai temeinic.
- Să mi-l aduci aici cât mai repede,, unde îți stau picioarele, acolo-ți va sta capul.
- În sfârșit, unii spuneau într-un fel, alții în și multe se ziceau pe sama fetei împăratului Roșu.
(Ion Creangă — *Povești, amintiri, povestiri*)
- În acei ani de demult, primăvara venea, nu pentru că o priveau ochii mei de adolescent.
(M. Sadoveanu — *Povestiri*)
- Deodată ochii ei rotunzi se tulburară și o de spaimă simți în ea izbucnind ca o fărâșă.
(M. Sadoveanu — *Povestiri*)

- Cei doi se foiră puțin, așezându-se, ca s-asculte mai bine.

(M. Sadoveanu — *Povestiri*)

- Ba se poate, zise Neghiniță, sărind de pe masa sfatului — că multe nu stau scrise în cărți și mult mai multe sunt de cum sunt ticluite din condei.

(B. Ștefănescu Delavrancea — *Nuvele și povestiri*)

II. Tăiați cu linie forma ortografică incorectă:

- Vreau să faci lucrarea (*alt fel, altfel*) de cum am procedat până acum.
- Toți câinii ciobanilor au început să latre tare și gros, numai un cățeluș lășos lătra în (*alt fel, altfel*), mai subțire și mai încet.
- (*De altfel, de alt fel*), tot ei doi au făcut multe adaptări la plută.
- Câte emoții stărnește o (*altfel, alt fel*) de aniversare!

Soluție:

I. altfel — în 2, 5, 7, 9, 10; alt fel — în 1, 3, 4, 6; altfel — în 8
II. sunt corecte formele: altfel — în 1, 3, 4, în alt fel — în 2

Știați că...

... Globul pământesc este în fiecare secundă țintă a 100 de trăsnete.

... La șah, numărul deschiderilor este de 170.000.000.000.000.000.000.000.

... O furnică poate ridica până de 50 de ori greutatea proprie.

... Ariciul are 36.000 ace.

... Omul are circa 76.000 de fire de păr pe cap.

... Câinii percep mirosuri pe care le emană obiecte aflate la 15 m sub pământ.

... Veverița este singurul animal cu cristalinul ochiului colorat.

... Caii comunică între ei folosind peste 100 de sunete.

... Greierele reușește să cânte frecându-și aripile una de alta. Cu cât aerul este mai cald cu atât numărul cri-cri-urilor este mai mare.

Puteți măsura temperatura aerului numărând câte cri-cri-uri auziți în 15 secunde. Adăugați 37 la acest număr și rezultatul va arăta cât de cald este aerul unei serii de vară. Cu exactitate!

... Soia conține 40% proteine și 20% grăsimi, cu un procent ridicat de calorii, minerale și vitamine. În 500 g făină de soia se

găsesc 182 g de proteine, în timp ce, în aceeași cantitate de carne de vacă se găsesc doar 90 g, la pește 80 g, iar la ouă 56 g.

... Singura țară din Europa cu o limbă unitară — fără dialecte sau minorități naționale este Islanda.

... Există o specie de muscă, Cephonomia, al cărei zbor depășește viteza sunetului. Ea se deplasează cu 1300 km/h.

... Pământeni consumă într-o secundă: 10 tone de grâu; 9,5 tone de cartofi; 1 tonă de citrice; 2 tone de zahăr; 20 hl de bere; 40 kg de ceai.

... Plantele cultivate pe Terra ocupă în prezent cam 71% din suprafața uscatului, adică ceva mai puțin de 950 milioane ha.

... Fluturile de câmp are o greutate de 0,025 g; totuși, către sfârșitul verii, urmașii săi, adică omizile toate laolaltă (numai cele produse de un singur fluture) cântăresc 225 kg.

... Pe globul pământesc există nu mai puțin de 800.000 de specii de insecte. S-a calculat că pe un km pătrat de pământ se află 2 miliarde de insecte diferite.

La școală, la ora de fizică, îi întreabă profesoara pe elevi de unde vine curentul. Toată lumea rămâne liniștită, numai Bulă cu mâna pe sus. Profesoara îl întreabă:

— Spune, Bulă, știi de unde vine curentul?

— Da, din cocină.

— Cum așa, Bulă, din cocină?

— Păi, de fiecare dată când ni se ia curentul, tata spune: „Iar ne-au oprit porcii ăia curentul!”

♦ ♦ ♦

— Mă întreb ce o să te faci când vei fi mare, când acum, în clasa a doua, tu nu știi să numeri decât până la 10?

— Arbitru de box.

♦ ♦ ♦

— Cred că notele pe care mi le-ai adus cer o bătaie zdravă-nă.

— Nu te sfătuiesc s-o faci, tăticule, profesorul nostru de matematică e campion la karate!

♦ ♦ ♦

Toți elevii scriu lucrarea „Ce aş face dacă aş fi patron?”.

Unul singur stă cu mâinile la piept și meditează.

— Marinescule, tu nu scrii?

— Nu, domnule profesor, aștept să-mi vină secretara.

Clasa „zero” a Liceului Românesc din Giula

La Liceul „Nicolae Bălcescu” din Giula, în acest an s-a format o clasă nouă. Aceasta se numește clasa „zero”, fiind un an pregătitor de limba română. Elevii care s-au înscris în această clasă au ca scop să învețe cât mai bine limba română, ca ajungând, peste cinci ani, la examenul de bacalaureat să nu aibă greutăți. În fiecare zi au în ore de limbă și literatură română număr mai mare decât celelalte clas. Câțiva dintre elevii clasei „zero” și-au spus părerea despre acest an pregătitor.

– Mă numesc David Dragui și am venit din Apateu. Am ales acest liceu pentru că aici am posibilitatea de a învăța mai multe limbi. Am aici mai mulți cunoscuți care în primele zile m-au ajutat și mi-au stat la

dispoziție. M-am înscris în anul pregătitor pentru că am venit cu puține cunoștințe de limbă română și cred că aceasta a fost o alegere bună din partea mea pentru că acum am posibilitatea să învăț mai bine această limbă. Cu colegii mei de clasă mă înțeleg perfect, iar profesorii îmi sunt simpatici. Mă voi strădui să învăț cât mai bine limba română. Părerea mea este că să înveți o limbă depinde și de persoana respectivă. Dacă vrei poți totul, dar numai dacă vrei.

– Eu sunt din Gyulavári (Vareu) și mă numesc Attila Gyórfi. Îmi place în acest liceu pentru că aici toți elevii sunt foarte ajutători, la fel ca profesorii. M-am bucurat când am aflat că o să fie un an pregătitor pentru acei elevi care nu știu bine limba română. Această clasă „zero” este exact pentru mine. Acuma voi avea posibilitatea de a învăța bine limba română. Dacă cineva vrea să învețe această limbă, aici se poate. Pentru mine este foarte interesantă româna. Îmi place când aud pe cineva care vorbește perfect românește. Cred că aceasta este o limbă foarte frumoasă. Chiar și cu ceilalți elevi din liceu putem să discutăm românește și prin asta facem exerciții de limbă. Mai ales cu cei din Micherechi pot să discut mai mult și cu cei din România. După părerea mea, și cei din Micherechi știu destul de bine românește.

Sala de studii a clasei „zero”

– Mă numesc Petru Nagy Iuhás și locuiesc aici la Giula. A fost o idee bună să pornească o clasă „zero”, pentru noi, cei care nu prea știm limba română. Am o părere bună despre acest liceu. Am fost plăcut surprins de profesorii de aici, care sunt foarte ajutători și stau tot timpul la dispoziția elevului. Cu colegii mei de clasă m-am împrietenit în scurt timp și ne înțelegem bine. Dacă putem, ne ajutăm unul pe altul și încercăm să vorbim cât mai mult românește. Zi de zi vorbim românește, pentru că avem multe ore de limba română.

– Eu am venit din Chitighaz și mă numesc Anita Pásztor. M-am înscris în această clasă ca să mă pregătesc mai bine din limba și literatura română. Știu foarte puțin limba română și acum voi avea posibilitatea să învăț limba la perfecție. Toți care suntem în această clasă ne străduim să învățăm cât mai corect românește. E bine că avem manuale care sunt pe nivelul nostru. Îmi este foarte simpatice diriginta noastră Florica Santău, care ne ajută în tot ce poate. Colegii mei de clasă sunt simpatici. După părerea mea este un lucru bun că nu suntem mulți într-o clasă, mai ales într-o clasă unde principalul scop este să învățăm bine și corect limba română. Este bine că avem posibilitatea să învățăm limbi străine, ca de exemplu engleza și italiana. Deci, dacă vrem putem învăța de odată trei limbi. Și după terminarea liceului, continuând la școli superioare, va fi necesar să știm limbi străine.

– Laura

O excursie a preșcolarilor din Apateu

Unul din programele prin care se diversifică activitățile preșcolarilor noștri îl constituie excursia care, pe cât ne stă în putință, o facem în fiecare anotimp. Aceste excursii sunt o posibilitate pentru ca copiii noștri să cunoască mai bine natura înconjurătoare, îmbogățindu-se totodată cu amintiri de neuitat. Un loc vizitat de noi în permanență, atât din pricina aerului curat cât și pentru bogăția florei și faunei, este Pădurea Mare din Debrețin, unde copiii mereu vin cu drag. Din experiența mai multor ani de activitate am învățat cât de important este un loc permanent de excursii, unde copiii, cunoscând împrejurimile, să se plimbe și să se joace nestingheriți. Venind aici în diferite luni ale anului, copiii au posibilitatea să observe schimbările anotimpurilor, cu caracteristicile fiecăruia.

Anul acesta excursia de vară a fost organizată în ultima zi a lunii august, deoarece în cursul verii vin mai puțini copii la grădiniță. În acest anotimp copacii sunt îmbrăcați în toată podoaba lor, fiecare putând fi recunoscut prin particularitățile sale, prin forma sau culoarea frunzelor, a formei trunchiului etc. Plimbându-ne pe sub bogatul frunziș al copacilor, copiii au încercat să identifice câteva păsări după cântatul lor.

O parte a programului este și vizitarea Grădinii zoologice. Animalele sunt mult îndrăgite de copii. Acestea pot fi observate în mediul lor natural, copiii petrecând mult timp în preajma girafei, a leului, a hipopotamului, a coliviei păsărilor și a celorlalte animale. Avem foarte multe amintiri în comun. După vizitarea acestor locuri, copiii desenează cu mult drag cele văzute de ei, punând accent fiecare pe ceea ce i-a plăcut mai mult din excursie.

Ecaterina Szűcs, Apateu

Copiii au spus...

– Eu nu sunt de aici, din Giula, ci sunt din Chitighaz..., începe să-mi povestească un copil din clasa întâi a școlii românești din Giula fără ca eu să-l fi întrebat orice. Dar mă las provocată la discuție.

– Dar mă gândesc că acum stați în Giula. Părinții tăi s-au mutat aici de la Chitighaz? îl întreb.

– Nu, acum îți spun că eu trăiesc la Chitighaz. Fac naveta la școala aceasta în fiecare zi.

– Părinții tăi lucrează aici, și te aduc cu ei în fiecare zi? continui eu șirul întrebărilor.

– Nu, părinții mei lucrează la Chitighaz, dar pe mine m-au înscris la școala aceasta. Să știi însă că nu-i așa de simplă viața noastră de când a început școala, își dă frâu noul meu prieten, care e școlar de vreo trei zile, și-mi povestește ca un om bătrân, cu multe experiențe. Azi dimineața, de exemplu, a fost foarte mare aglomerația

pe drumuri. Mama mea a condus așa de repede, cum poate niciodată. I-a fost frică nu cumva să întârziem de la școală. Dar, știi, ea conduce foarte bine, și până la urmă nici nu am întârziat. Dar oare de ce ți le-am povestit eu toate acestea...?

Această scurtă discuție s-a desfășurat în timp ce micul școlar desena în caietul lui de lucru, iar eu imortalizam cu fotoaparatul primele lor zile școlare.

În aceeași clasă, o fetiță blondă, m-a provocat la o altă discuție. Auzind că vorbesc cu învățătoarea lor în limba română m-a întrebat în ungurește cu o curiozitate sinceră:

– Tu știi românește?

– Da, știu. De ce, tu nu știi?

– Eu încă nu știu, îmi răspunde cu timiditate, schimbând imediat tonul cu unul hotărât: Dar la școala aceasta mă voi învăța!

- iova -

Pensionarii din Micherechi în excursie la Eger

În data de 7 septembrie, pensionarii din Micherechi au făcut o excursie la Eger și în împrejurimile orașului. S-au înscris patruzeci de pensionari din comună, care au călătorit cu un autobuz separat, ne-a informat *Mariana Ruja*, directoarea Casei Bătrânilor din Micherechi.

– Dacă aş putea răspunde într-un singur cuvânt, atunci aş spune că a fost frumos. Partea financiară a excursiei au plătit-o pensionarii. Adică, fiecare a plătit drumul și, bineînțeles, și intrarea în locurile pe care le-am vizitat. Deci, totul a fost

pe banii lor. Am pornit de dimineață ca să avem timp să mergem în mai multe locuri. Prima noastră oprire a fost la Egerszalók, unde este un ștrand cu apă termală de vreo 50 de grade. O parte a excursioniștilor a mers la ștrand, iar cealaltă parte a avut posibilitatea să viziteze o biserică catolică. Apoi, după ce ne-am adunat, am mers să vedem bazilica orașului Eger. Cu toții am fost uimiți de ceea ce am văzut. Spre norocul nostru, ni s-a atașat un ghid extraordinar care ne-a arătat tot ce s-a putut vedea în această biserică. Aici am avut posibili-

tatea să ascultăm și un concert de muzică religioasă. Pensionarii noștri din Micherechi nu sunt prea învățați cu concertele, dar pot să spun că le-a plăcut foarte mult și ar mai fi ascultat până la oboseală. După atâtea frumuseți câte am văzut am mers la cetate să ne mai îmbogățim cunoștințele. Din păcate, nu am avut mult timp dar am încercat să ne uităm la lucrurile mai importante. După atâta plimbare, pot să spun că excursioniștii noștri nu erau obosiți de loc. Au fost foarte surprinși de ceea ce au văzut și au hotărât că dacă mai este timp să vizităm și „Szépasszony-völgye”. Aici câțiva au cumpărat vinuri pe care să le dăruiască celor de acasă. Majoritatea pensionarilor aici a luat masa, timp în care discutau despre cele văzute. Ne-am întors spre Micherechi plini de amintiri de neuitat, dar încă tot nu eram obosiți. A fost o zi plăcută și sperăm că în curând se vor mai organiza astfel de excursii. M-am bucurat mult când am văzut cât de bine se simt toți și nu obolesc. În această zi cu toții și-au uitat vârsta. Parcă au întinerit de aerul curat și natura minunată din zona orașului Eger. -Im-

Apateni la Miskolc

Așezat în partea de răsărit a munților Bükk, bogat în frumusețile naturii, orașul Miskolc și împrejurimile sale au oferit loc de găzduire excursioniștilor apateni sosiți recent în aceste părți. În ziua excursiei mult-așteptată, am plecat spre acele părți 60 de persoane. Prima dată am făcut cunoștință cu renumitele obiective turistice, plimbându-ne prin parcurile pline de flori. Am făcut un popas în biserica ortodoxă a orașului. Aceasta s-a construit între anii 1785–1806. Ne-am minunat de iconostasul bisericii, cel mai înalt din țară, având 16 metri și reconstituind viața Mântuitorului în 88 de icoane. Am vizitat, de asemenea, și Muzeul Bisericii Ortodoxe Maghiare, ce se află în curtea bisericii, având o expoziție permanentă.

Am plecat mai departe spre cea mai frumoasă parte a orașului, „frumoasa și gingașa față” a munților Bükk, Miskolctapolca, ce se află la 5 kilometri de cen-

trul orașului. Cealaltă parte a zilei am petrecut-o la Barlangfürdő, unde fiecare și-a găsit un bazin pe plac. Aceste bazine, care sunt o raritate în Europa, se găsesc într-un cadru pitoresc, înconjurate de păduri. Aici am petrecut plăcut vremea, bucurându-ne de plăcerile oferite de băi. Am stat ore în șir în apa termală. Am făcut baie în bazinul la aer liber, ce are o cupolă sub forma unei scoici, având, de asemenea, și o deschidere spre peșteri, unde ne-am

plimbat în labirintul subteran, apa fiind adâncă abia până la brâu. Cu alte cuvinte, am avut parte de niște lucruri de neuitat.

Aceste băi sunt o adevărată minune, unicat în natură, ce poate nu au pereche în întreaga lume. Am plecat de aici cu gândul hotărât de a mai reveni și altă dată. Această zi frumoasă am încheiat-o cu o cină comună, ce am servit-o cu toții la un restaurant din Derecske.

Ecaterina Szűcs, Apaten

Biserica ortodoxă din Miskolc

Dan Spătaru le cântă acum îngerilor

Interpretul celebrei melodii „Țărâncuță, țărâncuță”, Dan Spătaru, unul dintre cei mai iubiți și mai cunoscuți cântăreți români ai ultimelor decenii, a încetat din viață în data de 8 septembrie, în urma unui stop cardiac.

Artistul s-a născut la 2 octombrie 1939, în comuna Aliman, județul Constanța. A absolvit, în 1957, Liceul „Nicolae Bălcescu” din Medgidia pentru că în 1963 să termine Facultatea de Educație Fizică și Sport din București. În perioada facultății a fost solist vocal în cadrul „Brigăzii Artistice de Agitație a Studenților”. S-a lansat ca metodist, la Casa de Cultură „Grigore Preoteasa” din București. Prima lui apariție pe scenă a fost la Festivalul de la Mamaia, ediția din 1966. Un an mai târziu câștigă primul său Disc de Aur pentru un milion de albume vândute. În perioada 1965–1972 este considerat cel mai popular interpret de muzică ușoară din România. Între 1970–1971 deține rolul principal în filmul „Cântecele mării”, coproducție româno-sovietică. În 1966 primește Premiul pentru cea mai bogată activitate discografică, acordată de Casa de Discuri Electrecord, unde a înregistrat toate albumele sale. În 2002 este desemnat Cetățean de Onoare al Orașului Medgidia. Vor rămâne nemuritoare șlagărele lui, precum „Te așteaptă un om”, „Țărâncuță, țărâncuță”, „Drumurile noastre”, „Nici o

lacrimă”, „Se întâmplă câteodată”, „E cea mai simplă din povești”, etc.

Dan Spătaru a fost un personaj pitoresc în lumea muzicii românești, cu o istorie personală destul de agitată. Patima alcoolului, care i-a consumat ani buni din viață, i-a creat o imagine mai degrabă simpatică, presărată cu anecdote destul de răutăcioase. A renunțat la alcool cu mult timp înainte de a pleca dintre noi și a fost nevoie de alți ani și de multă răbdare din partea lui pentru a scăpa de această reputație. Se poate spune, în schimb, că publicul l-a iubit necondiționat, mai ales pentru vocea inconfundabilă și pentru cântece ca „Nici o lacrimă”, „Nu-ți șade bine când plângi”, „Nu m-am gândit la despărțire”, „Oare, oare”, „Îți pare rău”, „Trecea fanfara militară” ori, bineînțeles, „Drumurile noastre”.

Ziarele din România au relatat despre un moment cutremurător, ce parcă a prevestit tragedia care urma. Deși nu a bănuțat nici o clipă că este bolnav, totuși, în urmă cu o săptămână, Dan Spătaru a presimțit că în curând, călătoria sa pământească se va sfârși. Cu zâmbetul pe buze, și-a întrebat soția pe un ton retoric dacă oare la înmormântarea sa oamenii vor veni în număr mare, așa cum o făceau la spectacolele sale. Soția sa, Sida, i-a întors zâmbetul spunându-i că artiștii mari nu mor niciodată.

- va -

„Lumea s-o schimbat și nici dragostea nu mai e cum o fost...”

Soții Ana și Ștefan Cefan trăiesc în Micherechi. Nană Ană și bace Ștefane au lucrat foarte mult, până când au ajuns să fie pensionari. Îi știu încă din copilăria mea. Îmi aduc bine aminte de ei, pentru că îmi plăcea de dânsii că erau tot timpul împreună. Țineau și țin și astăzi foarte mult unul la celălalt. Cu câțiva ani în urmă o mai vedeam pe nană Ană când mergea la magazin, dar și atunci se grăbea spunând că o așteaptă bace Ștefane. Gazda casei, bace Ștefane, e cam bolnăvicios și are aproape tot timpul nevoie de soția lui. Cele două persoane sunt tot timpul împreună și uneori își reamintesc cu bucurie cum a fost pe vremuri. Așa au făcut și acum...

– Ne-am căsătorit la 10 aprilie, în 1952. De atunci suntem împreună cu nană-ta Ană. Adică de 52 de ani și la bine și la rău am fost tot laolaltă. Noi de multe ori nici nu trebuie să spunem celuilalt că ce vrem, pentru că ne cunoaștem și gândurile.

– Unde ați lucrat? Cu ce v-ați ocupat?

– Am lucrat la „vállalat” la Budapesta, la Pécs, după aceea la prima fabrică de zahăr și la „TSZ”, la Bălcescu. Dar, din păcate, am fost de tânăr bolnav, mai bine zis de când am fost de 45 de ani.

– Dumneata, nană Ană, unde ai lucrat?

– Eu am lucrat la gădășaguri, apoi am lucrat și acasă. Că a trebuit și lucru și în locul lui bace-to Ștefane, că așa cum o zâs și el dă când o fost dă 45 de ani o început și fie bolnav.

– Acasă ce ați făcut, ați avut animale?

– Am avut porci și gălă. Dintre porci ne-am lăsat pe sama noastră, iar ceilalți i-am vândut.

– Dar cu folii nu v-ați ocupat?

– Noi, fata me, cam doi ani am avut folii, spune nană Ană. Că după aceea am fost bolnavă cu plămânile și cu inima. Am avut boală astmatică, cu care nu am putut lucra în folii. De atunci le lucră fiica noastră Marika cu familia sa și dacă putem le mai ajutam și noi.

– Văd că stați într-o casă veche. Când ați construit casa asta unde stați acum?

– Casa asta, fata me, nu noi am construit-o, ci părinții socrilor mei. Casa asta are aproape două sute de ani. Noi am stat împreună cu socrii și cu

cele două fete timp de 30 de ani în căsuța asta. Nu ne-a fost ușor. Toată viața noastră am lucrat din greu și mai făceam câte ceva pe lângă casă. Încă și acuma tot mai avem de „tomnit”. Am făcut tot câte un pic, după cum am putut. Am făcut tă roată gard, în fiecare an am vărut-o, am mai tomnit și pă dinăuntru camerele.

– Povestiți-ne despre fiicele dvs.

– Avem două fete. Una-i Anuța, cealaltă-i Marika. Anuța s-o născut în 1954, ea s-o măritat la Chitighaz. Marika e din 1959, ea stă aici în sat, nu departe de noi. Ea vine aproape în fiecare zi la noi, ne mai ajută dacă avem ceva de făcut, face curat prin casă. E bine că din cele două fete una s-a stabilit la Micherechi, pentru că așa nu suntem nici noi singuri. Orice bai avem, dăm un telefon și Marika vine, stă lângă noi. Cu ajutorul lui Dumnezeu le-am crescut și le-am ajutat cu ce am putut. Când am putut le-am mai dat niște bani, am mers și le-am ajutat la ce a trebuit. Ne bucurăm că amândouă sunt sănătoase, împreună cu familiile lor. Pă acile vremuri n-o fost ușor să crești copii. Nici nouă nu ne-o fost ușor, deși numai două fete am avut. Am lucrat din greu și banii pe care i-am primit o trebuit să-i împărțim bine să ne fie până la cealaltă plată.

– Știi, fata me, îmi mărturisește bace Ștefane, tare mulți bani duc și doctorii. De atâția ani dă când sunt beteag, tare mulți bani am cheltuit pă ei. Că dacă le-am dat câte ceva, am fost mai liniștit că se vor îngrijii

dă mine. De multe ori eram și nervos că în continuu sunt tot beteag. Nu i-a fost ușor cu mine soției mele, dar totuși uite încă și azi suntem împreună și vom fi până Dumnezeu ne-o dat zile. Acuma nu mai avem nevoie aproape de nimic. Nici dă mâncat nu mâncăm așa

cum am mâncat când eram tineri, haine nu trebuie să ne cumpărăm, casa îi bine așa cum îi. Dacă om muri a rămâne fetelor și vor face cu ea ce or vedea de bine.

– Cum vă petreceți zilele, acuma la bătrânețe?

– Amu, și zic așa, nu prea avem ce să facem.

Mai șidem în uliță și ne mai uităm cine vine, cine mere pe lângă noi. Mai stăm dă vorbă cu vecinii, mai auzim câte ceva ce se mai întâmplă prin sat. Suntem și noi ca și copiii cei mici, că de multe ori se întâmplă să ne culcăm la amiază. Și dacă nu dormim, ne odihnim. Bace-to Ștefane să culcă dă mai multe ori pă zi, mai ales când se simte mai slab. Așe suntem noi bătrânii. Tinerii de azi sunt învățați că primesc casă, poate și mașină, la nuntă primesc bani. Așa cu siguranță e mai ușor să te apuci de viață. Lumea s-o schimbat cu totul și poate nici dragostea dintre oameni nu e așa de mare cum a fost când eram noi tineri. Acuma toți au de toate nu sunt nevoiți să ceară ajutor de la celălalt. De exemplu, pă vreme noastră nu a fost televizor. Când a apărut și în satul nostru, ne strângeam toți la un loc și ne uitam la programe. Dar azi nu e de ajuns un televizor într-o casă ci fiecare are în camera lui separat. Nici seara nu e împreună familia. Fiecare intră în camera lui și cu asta s-o treminat.

L. Martin

GÂNDURI DESPRE FAMILIE

„La toate popoarele civilizate viața de familie este baza ordinii sociale și de stat.” (V. Braniște)

„Acolo unde nu este familie, nu este societate și fără societate nu poate fi nație.” (Al. I. Cuza)

„O! – viața de familie –, tu sfințești pe omul echilibrat, dar de multe ori dezechilibrezi și mai amar pe cel povărnit din firea lui.” (G. Galaction)

„Pe stimă și amicie să poată stabili căsătoria și fonda adevărată familie.” (I. Ghica)

„Slăbirea simțului de familie face în timpurile noastre moartea mai grea.” (N. Iorga)

„Fericirea familiei atâră de membrii ei.” (S. Nădejde)

„Mai mult îi este omului soția decât părinții, ba chiar și decât copiii săi.”

„Om desăvârșit e numai acela care, pe lângă toate celelalte mai e și fiu și soț și părinte.”

„Deoarece una e familia, numai una poate să fie și voința ei, iar aceasta e acelei mai destoinic și mai însărcinat: soția o singură dată se învoiește cu soțul, atunci când i se supune de bună voie și suprema virtute a ei este de a nu voi ceea ce soțul ei nu voiește.”

„Firea a pus în orișicare om pornirea de a fi soț și părinte și cele mai mari mulțumiri individuale omul ca soț și ca părinte le are: e deci o mare jertfă de sine a renunța la aceste mulțumiri și de aceea nu osândim, ci plângem pe oamenii care renunță de bunăvoie la ele, cum plângem pe orbi și pe surzi.”

„Trai bun și liniștit poate să fie numai între soți, care, având aceeași copii, împlinesc cu aceeași mulțumire același datorii.” (Ioan Slavici)

Într-un articol anterior despre maximele lui Constantin Brâncuși, ne-am oprit asupra celor consacrate păcii și echilibrului interior, concepției referitoare la artă și, îndeosebi, asupra eticii sale strâns legate de înțelepciunea țăranului român impregnată de morala creștin ortodoxă.

Cugetările sculptorului ating însă și alte aspecte importante ale existenței. Astfel, aforismul, care poartă numărul 100 în catalogul întocmit de Petre Pandrea, vizează unul dintre cele mai profunde sentimente omenești: „Prietenia este oglindirea în alter ego. Este puternică în adolescență și la flăcău, slăbește după însurătoare și reînvie la bătrânețe.” Tot despre prietenie, asemeni lui Cicero, Brâncuși susținea că ea nu poate exista efectiv decât între oameni cu venituri egale. Și e lesne de înțeles de ce: pentru că prietenul ușor la pungă va ezita să-l contrazică pe

Episcopul Calinic

Aforismele lui Brâncuși

acela care achită cheltuielile, sau să îi spună fără menajamente adevărul.

Următoarea maximă pe care o cităm e de actualitate astăzi, când în raporturile dintre oameni e tot mai puțină politețe și chiar lipsă de bună-creștere: „Moda tutuielii este mitocăneasă. Aristocrații și țăranii nu se tutuiesc.” O convingere identică profesa și G. Călinescu. De altfel, scriitorul și sculptorul se mai întâlnesc până la identitate într-un alt punct de vedere comun. În epoca interbelică, pe când susținea o rubrică intitulată „Cronica mizantropului”, într-un ziar, G. Călinescu a scris un articol în care făcea o netă deosebire între inteligență și deșteptăciune. O întreprinde și Brâncuși în aforismul 119 din volumul lui Pandrea: „Există o diferență între inteligență și deșteptăciune. Ador pe inteligenți și detest pe «deștepți». Cei dintâi au tranzacție și nu au vitejie. N-au tenacitatea firească: sunt giurute în bătaia vânturilor.”

În privința notorietății, Brâncuși, care a cunoscut-o din plin, rostește un adevăr vechi de când lumea și o face într-un mod lapidar: „Gloria își bate joc de cei ce o urmăresc. Când îi întoarcem spatele, vine după noi.”

Ca și Iorga, sculptorul avea ochii larg deschiși asupra concretului vieții. Patru cugetări consecutive (numerele 114–117 în cartea lui Pandrea) referitoare la politică, pe care le vom reproduce, ne demonstrează că Brâncuși era la curent cu situația, în acest domeniu, din țara noastră. Observațiile sale privesc realitatea interbelică, însă parcă a fi inspirate de fenomene din zilele noastre! „Politica – spune Brâncuși – este ocupația tuturor. Politicienii de profesie sunt o calamitate bugetivă sau un rău necesar. Ei elimină pe cetățenii slabi ori iobagi.// Politicianul adevărat este ctitorul; oamenii cu vocație, confirmați prin alegeri.// Politica rea este delapidarea sau climatul favorabil nașterii tiranilor, paraziților, hoților, bonzilor și titanozaurilor.// Din nefericire, ne închinăm cu toții la vițelul de aur și îngenunchem în fața sacului cu bani. Ar trebui să ne plecăm în fața inteligențelor harnice și a meritelor.”

Reculegerea, contemplația autentică („Priviți lucrurile până le vedeți – ne îndeamnă sculptorul. Cei aproape de Dumnezeu le-au văzut”) nu exclud fapta. Artistul însuși mărturisește: „Teoriile sunt eșantioane fără valoare. Numai acțiunea contează.” Nu știm cât îl va fi influențat pe Brâncuși misticul tibetean Milarepa, dar cumpănirea între reculegere și acțiune, din care decurge echilibrul sufletesc, este proprie călugărilor isihasti și, într-o măsură mai largă, monahilor ortodocși. Și nu numai lor, de îndată ce o cugetare a lui Brâncuși conchide: „Pilda fertilizează. Deci nu suntem singuri, chiar dacă dăm pilda sihastrului.” Mai este oare nevoie să reamintim că în limba română isihast și sihastru sunt sinonime?...

(Din volumul „Brâncuși și psalmul creației”, Editura Anastasia, 2003)

„Arta – poate cea mai desăvârșită a fost concepută în timpul copilăriei umanității. Căci omul primitiv uita de grijile cele domestice și lucra cu multă voieșie. Copiii posedă această bucurie primordială. Eu aș vrea să re-deștept sentimentul acesta în sculpturile mele.”

„Când nu mai suntem copii, suntem deja morți.”

„Nu cred în suferința creatoare.”

„În sufletul meu nu a fost niciodată loc pentru invidie – nici pentru ură, ci numai pentru acea bucurie, pe care o poți culege de oriunde și oricând. Consider că ceea ce ne face să trăim cu adevărat, este sentimentul permanentei noastre copilării în viață.”

„Colaborarea intimă între artist și materialele folosite, precum și pasiunea care unește bucuria meseriașului – cu elanul vizionarului, îl duc pe

„Lumea poate fi salvată prin artă”

rând la esențializare, la forma ideii în sine... Sculptorul trebuie să își pună spiritul în armonie cu spiritul materialului.”

„Nu trebuie să silim materialele să vorbească în limba noastră, ci trebuie să le aducem până la acel punct, unde alții vor înțelege limba lor... Nu poți să faci ceea ce vrei tu să faci, ci numai ceea ce îți permite materialul. Nu poți să faci din marmură ceea ce ai dori să faci din lemn – și nici din lemn ceea ce ai dori să faci din piatră.”

„Trupul omenesc este frumos numai în măsura în care oglindește sufletul.”

„Artiștii sunt aceia care au omorât Arta.”

„Nu trebuie să fie respectate sculpturile mele. Trebuie să le iubești și să ai dorința să te joci cu ele. Eu doresc să sculptez forme care pot oferi bucurie oamenilor.”

„Eu aș vrea să creez – așa cum respir.”

„Există un scop în toate lucrurile; însă pentru a ajunge la el, trebuie să ne detașăm de noi înșine.”

„Să fii isteț este ceva, însă să fii onest, aceasta în adevăr merită osteneala.”

„Îmi este cu mult mai ușor să prind rădăcini și să fac să crească în mine forme noi – decât să le cioplesc în marmură.”

„Eu nu dau niciodată prima lovitură până când piatra nu mi-a spus ceea ce trebuie să îi fac. Aștept până când imaginea interioară s-a format bine în mintea mea. Câteodată durează săptămâni întregi până când piatra îmi vorbește...”

Nunta românească

Dumnezeu a cerut oamenilor să fie perechi

Dumnezeu, după ce a făcut lumea, a hotărât să-l facă pe om și să-l pună stăpân al făpturilor. „Și l-a făcut Dumnezeu pe om după chipul Său” (Biblia, Facere 1,26).

În continuare, „Domnul Dumnezeu l-a zidit pe om din țărână luată din pământ, și a suflat asupra lui suflare de viață și s-a făcut omul întru suflet viu” (Facere 2,7). Dumnezeu i-a pus numele Adam omului creat și la făcut stăpânul lumii pe care a creat-o. „Dar Domnul Dumnezeu văzându-l pe Adam a zis: Nu este bine ca omul să fie singur, să-i facem ajutor pe potrivă lui” (Facere 2,18).

Cununia din biserică reprezintă de fapt binecuvântarea lui Dumnezeu. Slujba poate fi oficiată de episcopi sau preoți. Anumite canoane bisericești îi opresc pe călugări să officieze Cununia (Canonul 28, Sinodul al VI-lea Ecumenic). Din acest motiv și episcopul trebuie să fie asistat de un preot sau un diacon. Tinerii care vin la Cununie trebuie să fie logodiți înainte, motiv pentru care, înainte de slujba propriu-zisă a Cununii, preotul le face Logodna, slujba binecuvântării inelelor. Înainte de cununie mirii trebuie să se spovedească și să se împărtășească. Astfel, ei își îmbracă sufletele în haine de sărbătoare. La cununie, mirii vin însoțiți de nași și părinți. După cununie, nașii devin părinți spirituali ai tinerilor. Efectul Cununii este potrivit Sfintei Scripturi: „Cei doi devin un singur trup” (Efeseni 5, 29). Biserica a orânduit ca să se săvârșească în zi de sărbătoare, după Sfânta Liturghie.

Cununiile

Cel mai important moment al Cununii îl reprezintă punerea cununiilor pe capul mirilor și rostirea formulei specifice cununii, de către preot, de trei ori: „Se cunună robul lui Dumnezeu (numele) cu roaba lui Dumnezeu (numele), în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh”. Din acest moment, tinerii fiind considerați căsătoriți, preotul și nașii, împreună cu tinerii înconjoară masa pe care se află

Sfânta Evanghelie. La primul înconjur ei cântă imnul „Isaia dăntuiește...”, la al doilea se cântă „Sfinților mucenici...”, iar ultima dată se cântă „Mărire Ție, Hristoase, Dumnezeule, lauda Apostolilor...”. Puse pe capul mirilor de către preot, cununiile simbolizează o răsplată. Se răsplătește prin cununie cinstea tinerilor, fecioria mirilor. Cea mai importantă semnificație se referă la puterea dată de Dumnezeu celor binecuvântați, ei devin părtași, alături de Dumnezeu, la procrearea și dăinuirea neamului omenesc. „Doamne Dumnezeule nostru, cu mărire și cu cinste încununază-i pe dânșii!”

Logodna

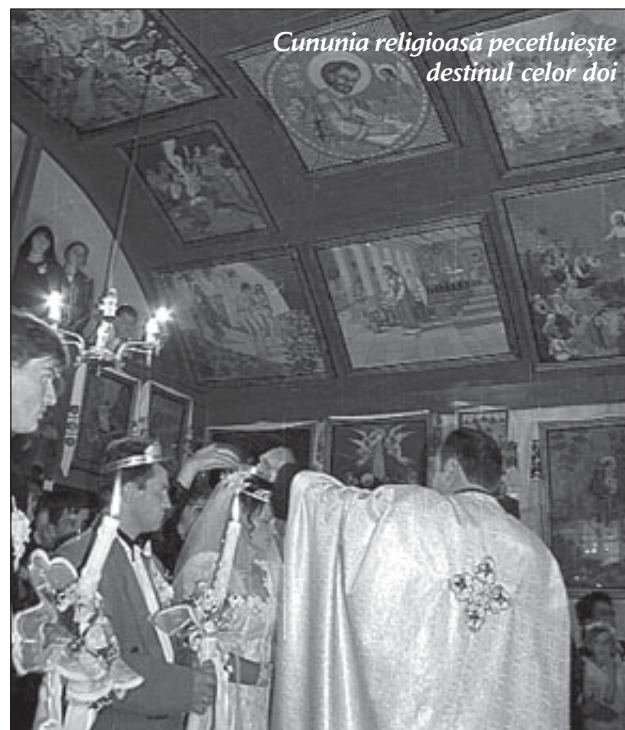
Potrivit Bisericii, logodna reprezintă liberul angajament luat de un tânăr și o tânără în vederea căsătoriei. În Vechiul Testament, logodna este des întâlnită. Era obligatorie înaintea căsătoriei. De la logodnă până la căsătorie trecea de regulă un an. Cuvântul logodnă are aceeași semnificație, făgăduință. Tinerii își ofereau unul altuia, ca semn văzut al logodnei, inele. În trecut, dar și în prezent, aceste inele se pun pe degetul inelar al mâinii drepte. În creștinism, logodna își păstrează sensul de făgăduință, precede nunta și poate dura atâta vreme cât cei doi tineri se învoiesc.

Este obligatoriu acceptul părinților și prezența martorilor. Verighetele sunt și ele, semn al legăturii dintre cei doi. De multe ori, slujba logodnei are loc o dată cu Taina Cununii. Din punct de vedere bisericesc, logodna nu poate fi confundată cu căsătoria.

Legea căsătoriei

Biserica spune că, prin binecuvântarea dată de Dumnezeu lui Adam și Evei, „creșteți și înmulțiți-vă și umpleți pământul și supuneți-l”, Dumnezeu a înfăptuit prima nuntă, deoarece nunta înseamnă binecuvântarea unirii dintre bărbat și femeie. Cei doi întemeiază o familie și procrează. Apostolul Pavel a interpretat legătura indisolubilă pusă de Dumnezeu astfel: „Celor ce sunt căsătoriți le poruncesc nu eu, ci Dumnezeu; femeia de bărbat să nu se despartă. Iar dacă s-a despărțit, să rămână nemăritată, ori să se împace cu bărbatul ei, tot așa bărbatul să nu-și lase nevasta” (I Corinteni 7,5). Pentru cei despărțiți și pentru cei rămași singuri prin decesul unuia din soți apare binecuvântarea lui Dumnezeu întru a doua căsătorie, „femeia este legată prin lege atâta vreme cât trăiește bărbatul ei. Dacă bărbatul ei va muri, slobodă este să se mărite” (I Corinteni 7,39).

(*Seleție J. N.*)

Cununia religioasă pecetluiește destinul celor doi

Testamentul

Testamentul este un act juridic unilateral, gratuit, personal, solemn pentru o cauză de moarte, prin care o persoană numită testator (sau dispunător) dispune de avutul său – ori de o parte a acestuia – pentru timpul când nu va mai fi în viață și (sau) prin care își exprimă ultima voință cu privire la anumite chestiuni legate de averea sau de persoana sa, ori de alte persoane.

Iată câteva curiozități legate de testament:

❖ Primul testament găsit și deci cunoscut, este cel al egipteanului Uah, datând din anul 2548 î.e.n.

❖ Americanul Thomas Jarman, considerat în întreaga lume drept cel mai mare specialist în materie de testamente, a murit fără să-și exprime ultima voință!

❖ Celebrul pictor Picasso a refuzat cu încăpățănare să-și redacteze testamentul. Unul dintre avocații săi dă și explicația: „De nenumărate ori mi-a spus că acest refuz este datorat superstiției, un mod de a înlătura moartea”. Lipsa actului cu prevederi clare a declanșat una dintre cele mai spectaculoase activități judiciare de partaj între cei patru copii și cele trei soții ale defunctului, acțiune care a durat aproape șapte ani! Moștenitorii au avut pentru ce lupta: la moartea sa survenită la 8 aprilie 1973 (la 92 de ani), celebrul artist lasă o avere fabuloasă: 1876 de picturi, 1178 de desene, 1805 de gravuri, 1355 sculpturi, 2880 de obiecte de ceramică și tapițerii, covoare, cărți de artă, obiecte aparținând artei negre și precolumbiene, totul fiind evaluat, la acea dată (valoarea unui „Picasso” crește continuu) la spectaculoasa sumă de 1.251.673.200 franci plus vila California de la Cannes, Castelul Boisgeloup și Castelul Vauvenargues, cu 1000 ha teren, unde se află terenul artistului.

❖ Cel mai amuzant testament a aparținut unui poet german, care și-a lăsat întreaga avere soției sale, cu condiția ca aceasta să se recăsătorească imediat. „Astfel – scria testatorul – sunt convins că măcar un singur om îmi va plânge dispariția!”

❖ Un bogătaş american a făcut senzație, înscriind în testament legate pentru toți dușmanii săi, cu obligația ca respectivii beneficiari să participe la masa de comemorare pe acoperișul casei defunctului. Oarecum surprinși, dar încântați de sumele primite, moștenitorii au îndeplinit ultima voință a celui dispărut, însă odată ajunși pe acoperiș au căzut cu toții, accidentul soldându-se cu morți și răniți. Testatorul tăiașe cu ferăstrăul grinzile care susțineau acoperișul...

❖ Testamentul cel mai cunoscut este, fără îndoială cel al suedezului Alfred Nobel, inventatorul dinamitei, constituind cu cea mai mare parte a averii sale (32,5 milioane coroane suedeze la valoarea de la sfârșitul secolului trecut) fondul pentru decernarea premiilor Nobel. Investiți în acțiuni sigure și în bonuri de tezaur, banii n-au încetat să se înmulțească, un singur premiu ridicându-se în prezent la peste 200.000 de dolari. Practic, averea lăsată de Nobel a rămas, după mai mult de 100 de ani, intactă, cu toate că au fost acordate peste 550 de premii, iar Fundația Nobel cheltuiește și ea sume importante de funcționare. Rudele suedezului au avut de împărțit, în urma testamentului, un milion de coroane.

❖ Vălvă a făcut testamentul „regelui rock-ului”, Elvis Presley, care i-a lăsat fiicei sale Lisa-Marie 50 milioane de dolari, cu două condiții: va intra în posesia averii la vârsta de 25 de ani și numai dacă nu va fi căsătorită. Prevederi înțelepte întrucât a apărut-o de nenumărați vânzători de zestre și, mai ales, i-au dat timp să se retragă din secta din care făcea parte „Biserica scientologică” a cărei regulă de bază este ca adepții să-și doneze întreaga avere organizației.

Volei

România a bătut Rusia, după 36 de ani

Setea pentru succes a fost și mai mare întrucât sporturile de echipă din România nu au fost reprezentate la ediția a XXVIII-a a Jocurilor Olimpice de la Atena, unde am putut vedea mai multe partide spectaculoase, pline de tensiune, de handbal, baschet sau volei. Spectatorii clujeni au putut gusta din nou, pe viu, cum este un succes adevărat.

Deși a trecut aproape o lună de când s-a tras cortina olimpică, echipele participante la cea mai mare sărbătoare a lumii sportive din capitala Greciei nu prea au avut vreme să-și sărbătorească succesele sau să-și regrete posibilitățile ratate, deoarece și viața sportivă merge mai departe. Vin alte competiții, alte provocări. Poate și aceste noi competiții aduc consolare formațiilor care au pierdut finalele sau care nu și-au atins obiectivul stabilit înaintea Olimpiadei. După finala pierdută în fața chinezoaicelor și echipa națională de volei feminin a Rusiei a așteptat cu nerăbdare provocarea unei noi întreceri, a așteptat să poată participa, de pildă, la preliminariile CE 2005.

În finala turneului feminin de volei de la Atena s-a repetat is-

toria. Ca și cu patru ani în urmă la Sydney, Rusia a pierdut și acum într-o manieră incredibilă. Rusoai-cele au capitulat după ce deja conduceau și de data aceasta, cu 2-0. La Sydney titlul olimpic le-a revenit voleibalistelor din Cuba, iar acum la Atena chinezoaicelor. De fapt, din această „performanță” a rusoaicelor pot învăța și sportivii unguri. Acest „blestem” de a pierde finalele a două întreceri mondiale în chip asemănător (echipa națională de handbal feminin a Ungariei a reușit și ea această „performanță” în finala de la Sydney și apoi în finala CM 2003 din Croația) nu este în exclusivitate caracteristicul echipelor maghiare.

Rusia și celelalte formații cu o performanță mai slabă de la Olimpiadă probabil că au așteptat noile partide, în care să-și măsoare din nou puterile cu adversarii. Au așteptat posibilitatea să-și dovedească valoarea și – obținând succese – să uite de nereușitele de la Atena. Însă, mai mult ca sigur și restul echipelor – adică care nu

au participat deloc la Olimpiadă – au așteptat noile posibilități de afirmare. Pornind de la această idee, Grupa 1 preliminară a CE de volei feminin din 2005 este una foarte dificilă, în care România după cinci jocuri și șase puncte acumulate se află pe poziția a doua.

Vicecampiona olimpică de la Atena a jucat sâmbăta trecută, 11 septembrie, la Cluj, contra României. Victoria elevelor antrenorului Florin Grapă este senzațională, chiar dacă formația Rusiei a venit în România fără componentele medaliate cu argint la turneul olimpic din capitala elenă. În urma unui joc excelent, naționala feminină de volei a României a învins selecționata Rusiei cu scorul de 3-0 (20, 13, 14). După această victorie de excepție, românele se află în pragul calificării la turneul final al Campionatului European care va avea loc în septembrie 2005, în Croația. România mai are de disputat un singur meci, cu Grecia, în deplasare și poate obține victoria, deoarece Grecia este cea mai slabă formație a grupei, ea fiind ocupanta poziției a 4-a din clasament, cu cinci înfrângeri din tot atâtea partide. Trebuie menționat însă că și cealaltă partidă este la fel de importantă. Este vorba despre meciul Spania-Rusia, care va avea loc la sfârșitul acestei săptămâni. Dacă rusoaicele bat, România va ocupa locul secund în grupă și va fi calificată la turneul final. Dacă înving ibericele, situația se complică pentru că România, Rusia și Spania ar avea același număr de puncte și în calcul ar intra setaverajul și, poate, chiar punctaverajul. Dar să nu anticipăm. Să așteptăm cu încredere rezultatele de la finele acestei săptămâni. Meciul România-Grecia este programat sâmbătă, 18 septembrie.

A. Bauer

Înaintea ultimelor partide, clasamentul Grupei 1:

1. Rusia	5	4	1	12-5	8 puncte
2. România	5	3	2	9-7	6 puncte
3. Spania	5	3	2	10-6	6 puncte
4. Grecia	5	0	5	2-15	0 puncte

Ultimele rezultate ale echipelor noastre de fotbal

Campionatul NB II	
Giula-Jászapáti	0-0
Campionatul NB III	
Hódmezővásárhely-Bătania	2-1
Campionatul județean, Bichiș, div. I	
Micherechi-Nagyszénás	1-1
Campionatul județean, Bichiș, div. II	
Aletea-Giula II	3-5
Campionatul județean, Bichiș, div. III	
Chitighaz-Gerla	2-1

Următoarele meciuri

18 septembrie (sâmbătă)

Bătania-Mezőtúr	16.00
Salgótarján-Giula	15.00
Csorvás-Micherechi	16.00
Csárdaszállás-Aletea	16.00
Kőtegyán-Chitighaz	16.00

Fotbal

Trei meciuri, nouă puncte

În urma primelor trei confruntări din grupă, echipa națională a României este liderul clasamentului. Dar partidele încheiate cu victorie împotriva Finlandei, Macedoniei și Andorrei au fost doar ușoare încălziri față de ceea ce urmează la Praga, în fața Cehiei. Meciul va avea loc pe data de 9 octombrie.

La mijlocul săptămânii trecute, formația antrenată de Anghel Iordănescu a efectuat un galop de sănătate pe micuțul stadion municipal din Andorra la Vella, în care încap doar 500 de suporteri. Și exercitiul obligatoriu a fost rezolvat perfect de Daniel Pancu și colegii săi. Naționala României, în absența lui Adrian Mutu, i-a învins pe amatorii principatului din Munții Pirenei cu scorul de 5-1. Jocul n-a rezervat nici cea mai mică emoție pentru români, deoarece scorul a fost deschis, chiar în primul minut de joc, în urma unei acțiuni individuale a lui Florin Cernat. Mijlocușul de la Dinamo Kiev a marcat driblând patru adversari. Apoi au urmat încă două reușite în primul sfert de oră, și un antrenament ușor. Au înscris de câte două ori Daniel Pancu și Marius Niculae. Atacantul de la Lisabona a fost titular după mai bine de doi ani și n-a mai marcat pentru România de la meciul Slovenia-România din preliminariile Campionatului Mondial 2002.

Cealaltă confruntare din grupă a avut loc în Olanda, unde echipa gazdă a întâlnit tradiționalul său adversar de la ultimele întreceri mondiale, Cehia. Olanda a reușit, după unele surse cu ajutorul consistent al arbitrajului partinitor, să câștige cu 2-0. Motivul revoltei cehilor a constituit un penalty neacordat la o intervenție neregulamentară asupra lui Milan Baros. Faza a fost cu atât mai dureroasă pentru cehi, cu cât din contraatac au marcat gazdele. Arbitrul Markus Merk a fost contestat vehement de selecționerul ceh Karel Brukner, care la conferința de presă s-a declarat pe cât posibil de ponderat: „Cred că am fi meritat mai mult. În prima repriză ne-am mișcat bine, însă după pauză, având și de surmontat un gol, ne-au lipsit calmul și creativitatea în fazele de atac. Domnul Merk a fluierat în mod sis-

Chivu și Rădoi, deocamdată absenți

tematic împotriva atacanților noștri, în special a lui Baros. Eu spun că la pătrunderea lui Milan din minutul 83 a fost fault și trebuia să se acorde penalty. Olandezii au reluat jocul și au marcat golul care practică a închis partida”, a apreciat Brukner.

Este mai puțin de o lună până la partida Cehia-România. Tricolorii au adunat toate punctele posibile, astfel s-au instalat în fruntea clasamentului grupei întâi. Dar abia acum urmează confruntările cu greii. Primul act se va consuma la Praga. În condițiile actuale și un rezultat egal ar însemna un pas uriaș spre calificare, însă pentru a realiza obiectivul va fi nevoie de o apărare mult mai masivă. Rămâne de văzut dacă până la acea dată vor reuși să se recupereze cei doi fundași cheie Cristian Chivu și Mirel Rădoi. Pentru că, din cauza accidentărilor în lanț, Iordănescu în fiecare meci de până acum a afișat linia defensivă în altă și în altă componentă. Deocamdată și norocul a stat de partea României, dar de acum înainte va fi nevoie și de un joc mai calitativ ca până acum, pentru că se va da piept cu două dintre semifinalistele Campionatului European din Portugalia.

Ștefan Crâsta

Grupa 1:

1. România 9 puncte (3 j)
2. Finlanda 6 p (3 j)
3. Macedonia 3 p (2 j)
4. Olanda 3 p (1 j)
5. Cehia 0 p (1 j)
6. Armenia 0 p (2 j)
7. Andorra 0 p (2 j)

Fotbal

La meci, la Praga

Un grup de în jur de 25 de suporteri români din Ungaria planifică organizarea unei călătorii de trei zile la Praga, între datele de 8-10 octombrie. Fanii selecționatei României vor viziona pe viu meciul Cehia-România din preliminariile Campionatului Mondial 2006, din Germania. Prin Federația Română de Fotbal și Agenția Visit România și suporterii din Giula, Seghedin și Budapesta, vor putea ocupa loc în sectorul rezervat galeriei echipei oaspete. Susținătorii tricolorilor vor călători pe cont propriu, dar sub egida Asociației Turistice a Românilor din Ungaria. Partida cu importanță maximă în perspectiva calificării va avea loc pe data de 9 octombrie, la Praga, iar biletele de intrare sunt puse în vânzare la prețul de 28 de euro, suporterii români fiind asigurați 2.400 de locuri în Arena „Toyota”.

Șt. C.

ROMÂNIA

Luni 20 septembrie

6.00 Jurnalul TVR 6.45 Agenția doi fără un sfert 7.45 Desene animate 8.15 Corect! 8.20 Cinci minute de cultură 8.30 Teleshopping 9.00 Surprize, surprize... (R) 11.30 Teleenciclopedia (R) 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Teleshopping 14.00 Pro Patria 14.30 Kronika 15.55 Sănătate pentru toți! 17.00 Serial. Portul miracolelor 17.50 Serial. Sport pro 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Iartă-mă! 20.00 Ochiul magic 21.00 Vorbe despre fapte 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Nocturne 23.30 Film. Legături primejdioase 1.15 Cinci minute de cultură 1.25 Jurnalul TVR 2.25 Film (R) Ultimul val 4.10 Spectacolul lumii (R) 4.40 Avangpremiera 4.50 Serial. Destinate secrete 5.40 Teleshopping.

Marti 21 septembrie

6.00 Jurnalul TVR 6.45 Agenția doi fără un sfert 7.45 Desene animate 8.15 Corect! 8.20 Cinci minute de cultură 8.30 Teleshopping 9.00 Avangpremiera 9.10 Serial (R) Sânge de țigan 10.00 Serial (R) Portul miracolelor 10.55 Corect! (R) 11.00 Tezaur folcloric (R) 12.00 Spectacolul lumii (R) 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Teleshopping 14.00 Alege viața! 14.30 Cultura eco 15.00 Kronika 15.55 TVR în direct 17.00 Serial. Portul miracolelor 17.50 Serial. Sport Pro 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Film. Iubita mea din epoca de piatră 20.45 Avangpremiera 21.00 Vorbe despre fapte 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Film. Gangsteri 23.05 Cinci minute de cultură 0.15 Serial. Sânge de țigan 1.05 Jurnalul TVR 2.05 Film (R) Legături primejdioase 3.45 Sănătate pentru toți (R) 4.45 Corect! 4.50 Serial. Destine secrete 5.40 Teleshopping.

Miercuri 22 septembrie

6.00 Jurnalul TVR 6.45 Agenția doi fără un sfert 7.45 Desene animate 8.15 Corect! 8.20 Cinci minute de cultură 8.30 Teleshopping 9.00 Avangpremiera 9.10 Serial (R) Sânge de țigan 10.00 Serial (R) Portul miracolelor 10.55 Corect! 11.00 Cartea TVRecordurilor (R) 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Teleshopping 14.00 Oameni ca noi 14.30 ...Sed Lex! 15.00 Conviețuiri 15.55 TVR în direct 17.00 Serial. Portul miracolelor 17.50 Serial. Sport Pro 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Film. Copie la îndigo 20.45 Avangpremiera 21.00 Vorbe despre fapte 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Film. Royce 0.10 Cinci minute de cultură 0.20 Serial. Sânge de țigan 1.10 Jurnalul TVR 2.10 Film (R) Gangsteri 3.40 Cultura eco (R) 4.10 Avangpremiera 4.20 Alege viața! (R) 4.50 Serial. Destine secrete 5.35 Corect! (R) 5.40 Teleshopping.

Joi 23 septembrie

6.00 Jurnalul TVR 6.45 Agenția doi fără un sfert 7.45 Desene animate 8.15 Corect! 8.20 Cinci minute de cultură 8.30 Teleshopping 9.00 Avangpremiera 9.10 Serial (R) Sânge de țigan 10.00 Serial (R) Portul miracolelor 10.50 Mălele... de 5 stele (R) 11.50 Clubul de comedie (R) 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Teleshopping 14.00 Euro Police 14.30 Akzente 15.55 TVR în direct 17.00 Serial. Portul miracolelor 17.50 Tragerile Joker și Loto 5/40 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Telecinemateca: Cei șapte magnifici 21.15 Garantat 100% 22.15 Jurnalul TVR 22.45 Film. Regina războinică 0.30 Cinci minute de cultură 0.40 Serial. Sânge de țigan 1.30 Jurnalul TVR (R) 2.30 Film (R) Royce 4.10 ...Sed Lex! (R) 4.40 Avangpremiera 4.50 Serial. Destine secrete 5.40 Teleshopping.

Vineri 24 septembrie

6.00 Jurnalul TVR 6.45 Agenția doi fără un sfert 7.45 Desene animate (R) 8.15 Corect! 8.20 Cinci minute de cultură 6.10 Desene animate 6.40 Jurnalul TVR 7.00 Film. Chemarea destinului 8.30 Teleshopping 9.00 Avangpremiera 9.10 Serial (R) Sânge de țigan 10.00 Tennis Cupa Davis: România – Canada 15.00 Ex Libris 16.00 Bugețul meu 17.00 Clic! 17.50 Serial. Sport pro 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Divertisment 20.00 Serial. CSI-Crime și investigații 21.00 Serial. Fanto-me antitero 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Filme șoc și filme șic 0.25 Cinci minute de cultură 0.35 Serial. Sânge de țigan 1.25 Jurnalul TVR 2.25 Film (R) Regina războinică 4.10 Clic! (R) 4.55 Serial. Destine secrete 5.45 Avangpremiera (R).

Sâmbătă 25 septembrie

6.00 Ceasul deșteptător 7.20 Teleshopping 7.40 Desene animate 8.00 Formula 1. Calificări. Marele premiu al Chinei 9.00 Serial. Sport pro 9.30 Teleshopping 9.45 O vedetă... populară 11.00 Caravana premierelor 11.30 Spectacolul lumii 12.00 Tennis Cupa Davis: România – Canada 15.30 Eurovizion Junior 2004. Concurs Internațional de Creație Muzicală pentru copii 17.00 Teleenciclopedia 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Surprize, surprize... 20.10 Avangpremiera 20.20 Surprize, Surprize... 21.10 Avangpremiera 21.20 Surprize, surprize... 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Taverna 23.50 Film. Fete de fete 1.25 Jurnalul TVR (R) 2.25 Corect! (R) 2.30 Film (R) Vieți periculoase 4.15 Avangpremiera 4.30 Serial. Destine secrete 5.25 Teleshopping.

Duminică 26 septembrie

6.00 Universal credință 7.30 Desene animate 8.00 Formula 1. Marele premiu al Chinei 10.00 Tennis Cupa Davis: România – Canada 15.00 Serial. Orice e posibil 16.00 Travelling circular 17.00 Clubul de comedie 17.50 Tragerile Loto 6/49 și noroc 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Minutul 91. 19.15 Fotbal: Dinamo – FC Brașov 22.00 Jurnalul TVR 22.20 Film. Ochi catifelati 23.55 Serial (R) Counterstrike sau jocul puterii 0.45 Cinci minute de cultură 0.55 Avangpremiera 1.10 Jurnalul TVR (R) 2.10 Film (R) Fete de fete 3.40 O vedetă... populară (R) 4.50 Serial. Destine secrete 5.40 Teleshopping.

TVR

Luni 20 septembrie

6.00 Serial (R) Mercenarii universului 6.45 Teleshopping 7.15 Răscruci 7.45 Cinci minute de cultură 8.00 Eco-Magazin 8.45 Concert Stuf Stock (R) 9.45 Două roți (R) 10.15 Arca lui Noe (R) 10.45 Natură și Aventură (R) 11.15 Toamna la TVR2 (R) 12.45 Euro-Dispecer 12.50 Cinci minute de cultură 13.00 Desene animate 13.30 Cetății lui Ștefan Cel Mare 14.00 Primul pas 15.00 Teleshopping 16.00 Natură și Aventură 16.30 Fotbal de sală 18.00 Cinci minute de cultură 18.10 Serial. Pasiuni 18.55 Euro-Dispecer 19.00 Jurnalul TVR 19.30 Zestrea românilor 20.10 Serial. Marea Brava 21.00 Film. Nu uita! 22.50 Serial. Cum se judecă în Queens 23.45 Natură și Aventură (R) 2.05 Eco-Magazin (R) 2.50 Cinci minute de cultură (R) 3.00 Serial (R) 3.55 Știrile serii 4.25 Răscruci (R) 4.55 Zestrea românilor (R) 5.30 Jurnalul TVR (R).

Marti 21 septembrie

6.00 Serial (R) Pasiuni 6.45 Teleshopping 7.15 Monografii 7.45 Cinci minute de cultură 8.50 Film. Iason și legenda Argonauților 10.20 Atlas 11.05 Serial (R) Marea Brava 12.00 Magazinul studiourilor teritoriale 12.45 Euro-Dispecer 12.50 Cinci minute de cultură 13.00 Desene animate 13.30 Tribuna partidelor parlamentare 14.00 Emisiune în limba germană 15.00 Teleshopping 16.00 Călător prin lume 17.00 Serial. Rebelii 17.50 Cinci minute de cultură 18.00 Serial. Pasiuni 18.50 Euro-Dispecer 19.00 Jurnalul TVR 19.30 Transilvania insolit 20.00 Serial. Marea Brava 20.50 Film. Iartă dar nu uita 22.40 Serial. Polițistii de la „Blue Murder” 23.40 Călător prin lume (R) 0.40 Film. Două fete îndrăgostite 2.20 Medalion de interpret (R) 3.05 Serial (R) Polițistii de la „Blue Murder” 3.50 Euro-Dispecer 4.00 Știrile serii 4.30 Monografii (R) Transilvania insolit (R) 5.30 Jurnalul TVR (R).

Miercuri 22 septembrie

6.00 Serial (R) Pasiuni 6.45 Teleshopping 7.15 Monografii 7.45 Cinci minute de cultură 7.55 Serial (R) Rebelii 8.50 Film. Iason și legenda Argonauților 10.20 Atlas 11.05 Serial (R) Marea Brava 12.00 Magazinul studiourilor teritoriale 12.45 Euro-Dispecer 12.50 Cinci minute de cultură 13.00 Desene animate 13.30 Cetății medievale fortificate 14.00 Parnasul 15.00 Teleshopping 16.00 Amintiri dintr-o viață – Anthony Quinn 17.00 Serial. Rebelii 17.50 Cinci minute de cultură 18.00 Serial. Pasiuni 18.50 Euro-Dispecer 19.00 Jurnalul TVR 19.30 Insolit 20.00 Serial. Marea Brava 20.50 Film. Permis de liberă trecere 23.40 Serial. Andromeda 0.40 Film. Manhattan Merengue 2.20 Cetății medievale fortificate (R) 2.50 Euro-Dispecer 3.00 Serial (R) 3.50 Cinci minute de cultură 4.00 Știrile serii 4.30 Monografii (R) 5.00 Insolit (R) 5.30 Jurnalul TVR (R).

Joi 23 septembrie

6.00 Serial (R) Pasiuni 6.45 Teleshopping 7.15 Monografii 7.45 Cinci minute de cultură 7.55 Serial (R) Rebelii 8.45 Film. 1001 de nopți 10.20 Atlas 11.05 Serial (R) Marea Brava 12.00 Magazinul studiourilor teritoriale 12.45 Euro-Dispecer 12.50 Cinci minute de cultură 13.00 Desene animate 13.30 Tribuna partidelor parlamentare 14.00 Sies-ta 15.00 Teleshopping 16.00 Călător prin lume 17.00 Serial. Rebelii 17.50 Cinci minute de cultură 18.00 Serial. Pasiuni 18.50 Euro-Dispecer 19.00 Jurnalul TVR 19.30 Viața de artist 20.00 Serial. Marea Brava 20.50 Film. Aripile rândunicii 22.45 Serial. Amazon 23.45 Călător prin lume (R) 0.45 Film. Frații Deedle 2.25 Euro-Dispecer 2.30 Pescar hoinar (R) 3.00 Serial (R) Amazon 3.50 Cinci minute de cultură 4.00 Știrile serii 4.30 Monografii (R) 5.00 Viața de artist (R) 5.30 Jurnalul TVR (R).

Vineri 24 septembrie

6.00 Serial (R) Pasiuni 6.45 Teleshopping 7.15 Monografii 7.45 Cinci minute de cultură 7.55 Serial (R) Rebelii 8.50 Film. 1001 de nopți 10.20 Atlas 11.10 Serial (R) Marea Brava 12.00 Magazinul studiourilor teritoriale 12.45 Euro-Dispecer 12.50 Cinci minute de cultură 13.00 Desene animate 13.30 Balcic 14.00 Împreună, în Europa 15.00 Teleshopping 16.00 Via sacra 17.00 Serial. Rebelii 17.50 Cinci minute de cultură 18.00 Serial. Pasiuni 18.50 Euro-Dispecer 19.00 Jurnalul TVR 19.30 Festivalul de toamnă – Sinaia 2004 21.30 Film. Infernul 23.20 Serial. Pavilioane îndepărtate 0.15 Serial. Tunde-I 1.00 Film. Alesul din fotografie 2.35 Monografii (R) 3.00 Serial (R) 4.00 Știrile serii 4.30 Via sacra (R) 5.30 Jurnalul TVR (R).

Sâmbătă 25 septembrie

6.00 Serial (R) Pasiuni 6.45 Teleshopping 7.15 Orizont științific 8.30 Lecția de privat 9.00 Auto Club 9.30 Buburuze și alte gaze 10.00 Serial. Sabrina 1.30 Vânătoarea de animale necunoscută 11.30 Top Sport 12.00 Serial. Antrenorul 12.45 Despre reușită 13.15 Film 15.00 D'ale lu' Mitică 15.55 Fotbal: Sportul Studentesc – Steaua 18.00 Televiziunea, dragostea mea 19.00 Desene animate 19.30 Jurnalul TVR 20.00 festivalul de toamnă – Sinaia 2004 22.00 Film. Lexx 23.35 Serial. De cealaltă parte a paradisului 0.35 Fotbal (R) 2.15 Serial (R) Tunde-I 3.10 Serial (R) 4.05 Auto Club (R) 4.35 Televiziunea, dragostea mea (R) 5.30 Jurnalul TVR (R).

Duminică 26 septembrie

6.00 Serial (R) Antrenorul 6.45 Teleshopping 7.15 Ferma 8.30 Pescar hoinar 9.00 Arca lui Noe 9.30 Hora 10.30 Serial. Sabrina 11.00 Atlas 11.30 Două roți 12.00 Serial. Vânt și nor 12.45 Casa mea 13.15 Piersic Show 14.15 Serial. Aventurile lui Sindbad 15.00 Magazin de reportaje 16.00 Știri TVR2 16.15 Serial. Întoarcere în Paradis 17.10 Serial. Farmece 18.00 Debut – plus 19.00 Desene animate 19.30 Jurnalul TVR 20.00 Festivalul de toamnă – Sinaia 2004 22.00 Circ 23.00 Remix – Rock Forum 24.00 Film. Comoara spațială 1.30 Magazin de reportaje (R) 2.25 Serial (R) 3.10 Circ (R) 4.05 Știrile serii 4.30 Remix – Rock Forum (R) 5.30 Jurnalul TVR (R).

ÎN LIMBA MATERNĂ

emisiune radiofonică în limba română

20 SEPTEMBRIE, LUNI (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere.

21 SEPTEMBRIE, MARTI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

22 SEPTEMBRIE, MIERCURI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avangpremiera „Ecranul Nostru” 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

23 SEPTEMBRIE, JOI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.20: Nota săptămânii de Edda Illyés 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: O șansă istorică: Uniunea Europeană 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

24 SEPTEMBRIE, VINERI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Revista presei „Foaia românească” 10.55: Avangpremiera „Ecranul Nostru” 11.00: Magazinul Vârșnicilor 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

25 SEPTEMBRIE, SÂMBĂTĂ (redactor: Adam Bauer)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45: Party Time – magazin de muzică ușoară 15.00: „Pe undele Europei” – magazin radiofonic euroregional 15.58: Încheiere.

26 SEPTEMBRIE, DUMINICĂ (redactor: Adam Bauer)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.30: Retrospectiva săptămânii (spiciuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.30: Emisiune religioasă baptistă 15.55: Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, în afară de frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

22 septembrie 2004 (mtv ora 13.35)

Reluare: 25 septembrie 2004 (m2 ora 10.50)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

Emisiunea de televiziune difuzată pentru români din Ungaria se va prezenta cu un program cu caracter cultural-religios, prelucrând într-un material documentar Biserica Ortodoxă Română din Mierchești și o piesă valoroasă din arhiva Episcopiei de Giula. Redacția „Ecranul nostru” vă va ține la curent și cu cele mai recente evenimente ale comunității noastre.

Realizator: Tiberiu Boca

PROGRAMUL TVR TIMIȘOARA

Interval orar 16.00-18.00, pe frecvența TVR2

Luni, 20 septembrie 2004

16.00–16.55 Teleaudiența 16.55–17.00 Vorbiți corect 17.00–17.30 Universal culturii 17.30–18.00 Știri regionale.

Marti, 21 septembrie 2004

16.00–16.30 Cronica germană (emisiune în limba germană) 16.30–17.30 De la om la om (magazin de actualitate socio-economică) 17.30–18.00 Știri regionale.

Miercuri, 22 septembrie 2004

16.00–16.30 Panoramic sud-vest (emisiune în limba maghiară) (reluare) 16.30–17.00 Viața la țară 17.00–18.00 Baschet feminin Romania-Belgia.

Joi, 23 septembrie 2004

16.00–16.30 Orizonturi sârbești (emisiune în limba sârbă) (reluare) 16.30–17.00 Pe viu (talk show pe teme de actualitate) 17.00–17.30 Exclusiv (magazin de reportaje) 17.30–18.00 Știri regionale.

Vineri, 24 septembrie 2004

16.00–16.30 Clubul de vineri (magazin cu dedicații muzicale) 16.30–17.30 Cu noi în familie (magazinul familiei) 17.30–18.00 Știri regionale.

Sâmbătă, 25 septembrie 2004

16.00–18.00 Fotbal Divizia A – Sportul Studentesc–Steaua.

Duminică, 26 septembrie 2004

16.00–17.15 Cântecul de acasă 17.15–17.45 Magazin duminical 17.45–18.00 Dialog spiritual.

Sponsorul nostru

Internet aproape pe gratis!

De la **625 Ft** brut pe luna, cu tarife subventionate de stat!

Bichisiaba Matáv Pont,
Postaköz Tel.: 66/445-544

Emisiunea în limba română

24 de ore din 24

pe www.rri.ro

UMOR

Unitate prin diversitate Uniunea Europeană

Întrebări, teme permanente:

- ❖ Ce ne așteaptă în Uniunea Europeană
- ❖ Aderare – avantaje și dezavantaje
- ❖ Euroregiune – colaborare transfrontalieră
- ❖ Cetățean european – multilingvism

Program radiofonic: 20 septembrie, luni – ora 19.00

– Kossuth URH: 66,29 MHz și 66,14 MHz

– Frecvențele posturilor teritoriale

Vacanță în Anatolia (1)

Pe urmele istoriei antice

Două minuni ale lumii, Templul Zeitei Artemis din Efes și Mausoleul din Halicarnas au fost ridicate pe teritoriul Turciei de astăzi. În luna august a acestui an am avut bucuria să le văd pe amândouă.

Turcia este o lume de curiozități, de istorii celebre, de povești teribile și de vestigii multimilenare. Denumită leagăn al civilizației moderne, construită pe bazele unei istorii vechi și bogate, Turcia cuprinde un amestec de culturi, o sinteză a estului și vestului, un pod între Europa și Asia.

Romanii antici au denumit-o Asia Minor, iar pentru popoarele străvechi care au venit înaintea romanilor, ea era simplu Anatolia. Pentru 1.000 de ani, Anatolia a fost nucleul Imperiului Bizantin, având capitala la Constantinopol, fără îndoială cel mai mare, mai puternic și magnific oraș din lume. Astăzi, Turcia este o țară extrem de prietenoasă, cu aproximativ 7 milioane de turiști ce vin să admire peisajul minunat și ecurile de istorie antică. Esop, Aristotel, Herodot, Thales au fost anatolienii.

Muntele Ararat, unde Noe s-a oprit cu arca sa după marele potop și a reînceput popularea lumii, este la granița dintre Turcia și Armenia. Sfinții Pavel și Nicolae s-au născut tot în această țară unde au avut loc și cele șapte concilii ecumenice, recunoscute deopotrivă de ortodocși și de catolici, prin care s-au pus bazele riturilor creștine. Primul om care a zburat vreodată a fost Hezarfen Ahmet Celebi, în secolul al XVII-lea, iar punctul său de plecare a fost turnul Galata din Istanbul.

Dincolo de Dardanele se întinde o lume misterioasă.

Construcția noilor stațiuni de la Marea Egee a ținut cont și a pus în valoare acest patrimoniu cultural și spectacular. Stațiunea Kusadasy este ridicată într-o zonă care dă acces deopotrivă pentru vizitarea bătrâ-

nului Efes, oraș grec, roman și bizantin, pentru termele multimilenare de la Pamukkale, cu bazele lor create de natura însăși într-un masiv de calcar pe o coastă de munte, pentru insula Samos și pentru orașele antice Aphrodisias, Hieropolis și Halicarnas.

Multe au fost popoarele mării care au stăpânit coasta egeeană a Turciei de azi, dar cele mai importante vestigii rămân totuși cele din epoca elenistică. Un patrimoniu tributar acelor vremuri este vechiul oraș Efes, al treilea ca mărime din imperiul roman și cel mai bine conservat oraș antic din lume (cu excepția Pompeiului, păstrat viu de aceeași lavă care l-a ucis). La Efes multe clădiri se

una dintre cele 7 minuni ale lumii, construit încă din secolul 8 înainte de Hristos și reconstruit în secolul 6 î. Hr. Într-o glorie înțelepciunii și a zeiței ei, Artemis, și distrus complet de un nebun, Herostrat, care a vrut astfel, și a reușit, să-și scrie numele în cărțile de istorie. Azi, o singură coloană ioniană se mai menține întreagă din vechiul templu.

Efesul poartă și mărturia mai recente, creștinii slăvind aici o casuță (Meryemana) de pe Muntele Privighetorii unde tradiția spune că Fecioara Maria și-a trăit ultimii ani de viață și de aici s-a ridicat la ceruri. Conform tradiției, Fecioara Maria a venit în Efes cu Sf. Ioan și au trăit aici din anul 37 până în 48 d. Hr. Casa

Casa Fecioarei Maria

mențin încă drepte, fie că este vorba despre temple, bibliotecă sau amfiteatru, iar drumurile, de marmură antică și încadrate de coloanele feluritelor ruine, sunt un patrimoniu pictural neprețuit. Efesul era vestit în lumea veche prin templul dedicat zeiței Artemis,

ei, Meryemana, se găsește pe un vârf de munte, cu păduri și izvoare. Casa a fost transformată într-o capelă și este un loc renumit de pelerinaj atât pentru creștini cât și pentru musulmani, care o venerază pe Fecioara Maria ca pe o sfântă.

E. Iova

Biblioteca lui Celsus din Efes

FOAIA
românească

17 SEPTEMBRIE 2004
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Edda Illyés, Laura Martin, Rita Păcș. Tehnoredactare computerizată: Kovács Sándor. Editura și redacția: 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8., Pf. 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@axelero.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Békéscsaba, Luther u. 5/B Director: Garai György. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foia românească în județele Bács-Kiskun, Bihor și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele în anul 2004: 3 luni 912 forinți; 6 luni 1824 forinți; 1 an 3648 forinți. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja. Apariția săptămânalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”.